

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN:

Egy évre 28 korona.
Fél évre 14 korona.
Egy negyed évre ... 7 korona.
Egy óra 2 k. 40 f.

VIDÉKEN:

Egy évre 32 korona.
Fél évre 16 korona.
Egy negyed évre ... 8 korona.
Egy óra 2 k. 80 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 397.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut. 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, október 15.

A határterületeket tisztítják csapataink.

(A nyolcadik isonzói csata kudarcára.)

Budapest, október 14. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti haretér:

Hátszegtől délre az ellenség a gerincvonal egy részét hatalmába kerítette, de éjjeli elmentáadásunkkal visszavetettük. Egy magaslatért még folyik a harc. Erdély délkeleti és keleti határterületeinek megtisztítása gyorsan halad előre. A románokat számos helyen a szeresokon át visszavetettük. Csapataink mindenfelé, de főleg a gyergyói hegységben a légtől különböző román kötelékekhez tartozó szétugrasztott katonák egész osztagait fogják el. Wolhyniában tegnap igen élénk harci tevékenység volt.

Olasz haretér:

Mint hogy a tengermelléki harcvo-nalon a tegnap is csendesebben telt el, október 11-12-iki harcokkal az olaszok nyolcadik nagy támadása visszavertnek tekinthető. Az ellenség ez-uttal még nagyobb mértékben összpontosította erejét a déli szárny ellen, mint a legutóbbi küzdelmekben. Az olaszok a tenger és a Görz-től keletre emelkedő magaslatok között harmadik hadseregüket és a másodíknak egyes részeit, összesen mintegy tizenhat gyaloghadosztályt igen jelentékeny tüzéséggel és számos aknavető üteggel támogatva vetették harcba. A Karszt védői halál-megvető bátorsággal egy héten át a leg-nehezebb tűzben kitartottak és azután még három napig harcoltak a túlerőben levő ellenség szakadatlan rohamaival, addig, míg az ellenséget veszteségei a támadás abbahagyására kényszerítették.

Délkeleti haretér:

Nincs jelenteni való. Hőfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Tengeri események:

A 12-ről 13-ra virradó éjjel egyik tengeri repülőrajunk újból sikerrel bombázta a monfalconei és sancanziano katonai tárgyakat. 13-án este tengeri repülőgépeink megtámadták Montfalcone mellett az Adria műveket és sok telitalálatot értek el. Ellenséges repülők a trieszti régi kikötőre, valamint Miramar közelében bombákat dobtak le, amelyek azonban nem okoztak kárt. Repülőgépeink üldözöbe vették őket s ez alkalommal Bonfield

Hellász halála.

Hellász kék egén egy barna felhő gyászol. Az Akropolis márvány oszlopai között fehér árnyak sirnak. A csodás szépségű Kariatidák fehér válla megroppan a szörnyű teher alatt... Görögország volt nincs!

A gyönyörű ország márványcipkés partjait nem görög tenger mossa többé. Nem égszinkék kristálytisztá viz dobálja játékos fodrait az öblök arany fővényére: az entente gyalázata fürdött meg a habokban, attól lett szürke, szennyes és rosszindulatu. Az olajfa berkek misztikus árnyán, ahol egykor lenge fátylu, habokból született görög istennők játszottak édes titku játékokat: gógös angol, hiu francia és hitszegő olasz katonák piszkitanak be klasszikusan szép ősi álmokat.

Egy elmúlt világ legelső népe: koldusa lett egy álnok érdekszövetkezetnek! Elvették tőle egykori nagyságának kincses kamráját: gyönyörű tengerét. A legelső görög hajók, melyek átfutottak Kis-Azsia partjaira, e kis árbócos, kis vitorlás gályák voltak a modern kereskedés megteremtői. Egy eltemetett világ kincseit hordták-vittek méhükben egykor e görög hajók, melyek szaporák voltak és kecsesek. Volt idő, mikor annyian voltak, hogy ellepték az Egei tengert s kihívták a világ féltékenységét. S az akkori föld legnagyobb hatalmai támadtak a kis Görögországra. Persia száz gályája rontott neki, hogy fenékebe furja, megsemmisítse a görög hatalom szimbolumát: fehér vitorlás madárszárnyu hajóit. De a görög hajók tenger mélyére küldték a persa gályákat s olyan nagygyá tették a márvány-országot, amilyen nem volt addig soha még ország a földön.

Aztán változott a világ, kicsi lett a nagyból, nagy a kicsinyekből, de a megváltozott görög világ büszkesége mindenha a tenger és a fehér gályák voltak.

És most elvették tőlük a tengert. Kiparancsolták a fehér hajókat a kék vizekről, kirabolták Görögországot, megölték és — meggyalázták. Miért? Mert nem akart lemondani arról, a mihez mindenkinek joga van, aki él: nem akart lemondani arról, hogy maga rendelkezhesék önmaga felett! Nem akart rabolni, midőn nem volt kedve ehez. A „kis nemzetek védője“ azonban más erkölcsökre tanította meg a világot: Csak addig szabad nyújtzkodni mindenik államnak, a meddig Anglia takarója ér! (.)

sorhajóhadnagy egy ellenséges repülői zuhanó-repüléssel való leszállásra kényszerített az ellenséges vonalak mögött. Repülőgépeinket az ellenség mindezen vállalkozásokon eredménytelenül lőtte. Hajóhadparancsnokság.

Fut az oláh mindenütt.

(Nehéz harcok a Sommenál.)

Berlin, október 14. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati haretér:

Az arcvonal északi részén az angolok, mint az előző napokon, folytatták élénk felderítő tevékenységüket. A Somme-csata tovább tart. Sommetől északra az ellenség ugyanolyan szélességben, mint 12-én, megismételte támadását, amely azonban zárótüzünkben kudarcot vallott. Ancre és Morval között Goudecourtnál csak egy erős részleges támadás tudott teljesen kifejlődni. A támadást visszavertük. Morvától egész Bouchavesnotól délre fekvő vidékig húzódó vonairól előretörő támadások csaknem mindenütt súlyos közelharcokra vezettek, amelyekben a francia gyalogság mindenütt vereséget szenvedett. Boehn és Gannier tábornokok csapatai állásaikat teljesen megtartották. A St. Pierre Vaast erdő déli részén a franciák elvesztették azokat az előnyöket, amelyeket a korábbi támadásokkal elértek. Hét tisztet, 227 főnyi legénységet, több géppuskát szállítottunk be. Különösen kitüntette magát a 36-ik lövészczerd, 48-ik gyalogezred és a von Dresler und Sarfenstein vezérőrnagy hadosztálya. Sommetől délre Ablaindourtban a harc újból feléledt. Ránk nézve eredménnyel folyt. A szász ezredek részei gyors rajtaütéssel visszaszerezték az Ambos erdő (Chaulnestől északra) keleti részét. Ez alkalommal hat tisztet, 400 főnyi legénységet elfogtak. A Maas területén átmenetileg heves fokozott tüzéségi tevékenység.

A német trónörökös arcvonala:

Maastól keletre néhány jelentéktelen kézigranátharc folyt. Gyenge eredménytelen ellenséges előretörések voltak.

Keleti haretér:

Lucktól nyugatra az arcvonal számos részen élénk harci tevékenység.

Erdélyi haretér:

A keleti arcvonalon az üldözés jól haladt előre. Csikszere-dát a gyimesi szorossal össze-

kötő ut mentén is visszavonult az ellenség. A Barcaság határszorosainál a szövetséges csapatok tért nyertek. Itt a románok 292 foglyot, közte 8 tisztet, valamint hat géppuskát vesztek. A Vulkán szorosától nyugatra ellentámadással visszavertünk ellenséges támadásokat. Az ellenség egy helyen megvetette lábát a gerinevonalon.

Balkán hadszíntér:

Mackensen vezértábornagy hadserege portja:

Nem volt esemény.

Macedóniai hadszíntér:

A Cerna-hajlásban meghiúsultak az ismételt és éjjel is folytatott szerb támadások. A helyzet változatlan. Ludendorff, első főszállás-mester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Anglia Svédország barátságát keresi.

(Anglia új áldozatot keres.)

— Távirati tudósítás. —

Hága. Lord Cecil Roberts néhány amerikai újságíróval beszégetést folytatott, a svéd miniszterelnöknek az Associated Press stockholmi levelezőjének tett nyilatkozatáról.

Lord Cecil Roberts kijelentette, hogy a svéd miniszterelnök Amerikával együtt szokatlanul erős hangon protestált az angol fekete lista ellen. De elfelejtette ugyanakkor megemlíteni Amerikának tiltakozását a német tengeralattjárók kegyetlenkedései ellen.

Lord Roberts szerint: — ami a fekete listát illeti, többször kijelentettem, hogy a fekete lista voltaképpen egy hatásos kísérlet, hogy a brit állam kötelékébe tartozókat az ellenséggel való kereskedelemről eltiltsa. Végre is, sem a svéd miniszterelnöknek, sem más semleges állam főfőinek nem lehet joga és érdeke, hogy angol cégekkel akkor, midőn hazájuk élet-halál harcot vív, ellenséges kereskedelem felsegélésére ösztönözzön. Ez olyan követelmény lenne, amelyre nincs példa, s amelybe belemenni nem lehet.

Kijelentette továbbá Lord Roberts, hogy Angolország elhatározta, hogy határozottabban fog fellépni flottájával a német-svéd kereskedelem kihasználása ellen.

Beszédét így végezte:

— Készek vagyunk az egyezségi tárgyalásokat, amelyeket már évekkal ezelőtt megkezdünk Svédországgal, jelenleg újra megkezdni. De ehhez az szükséges, hogy ne csak a mi oldalunkon legyen meg a készség és a jó akarat. Szükséges, hogy mi teljesen tisztában legyünk azzal, hogy Svédországnak mire van szüksége s ezeket a szükségleteket kész örömmel fogjuk Svédország rendelkezésére bocsájtani. Mert csak abban az esetben tarthatjuk Svédországot barátunknak, ha teljes információkat kapunk Svédország kereskedelmének feltételéről. Remélem, a mi svéd barátaink elfogadják ismerni Anglia jogos álláspontját s a dolgot nyílt üzleti módon fogják tárgyalni, minden hátsó gondolat nélkül, sőt inkább azzal a kívánsággal, hogy Angol- és Svédország között a régi barátság helyreálljon.

Az angol államférfiu e nyilatkozatából néhány dolog jelentősen világlik ki.

Először: a svéd-angol viszony mindennek mondható, csak jónak és barátságosnak nem.

Másodszor: Anglia valamelyes okból keresi a svédek barátságát, úgy azonban, hogy jótételményeivel Svédország protektorául akar feltolakodni.

Harmadszor: az a fenyegetése, hogy a svéd-német kereskedelmet elvágja, egyelőre komikus színben tünteti föl Anglia dölyfőségét, mert ehhez meg kellene szereznie — Keleti- és Balti tengerek feletti uralmát. Ezt pedig egyhamar még Roberts lord sem remélheti.

Végül: Svédország a hosszú háború folyamán annyi államférfiu bölcseségnek adta

tanubizonyosságát, hogy nem kell félnünk a róka és a holló meséjének megismétlődésétől, Svédország barátsága s az a kívánatos sajtó nem igen fog egyhamar angol róka uramék ölébe hullani.

Románia

kétségbeesett helyzete.

— Távirati tudósítás. —

Bern. A Times írja: Az oláh hadvezetőség politikai gondolat nyomása alatt fogalmazta meg Erdélyre vonatkozó katonai terveit, tehát az erdélyi műveletek kiindulópontja már alapjában hibás volt. Ez megboszlulta magát, mert az ellenfél nem a politika motívumai szerint igazgatta operációit.

A hadjárat első két hetében a pétervári és bukaresti körök között ellentétek merültek fel. Az oláh vezérkar az elért eredményekre való hivatkozással el tudta nyomni a nyílt elégedetlenséget, azonban miután erdélyi hódítását, amelyet nem vásárolt olesón, kénytelen volt feladni, az ellentétek kiújultak. Az oláh vezérkarban csupán azért késnek a forma szerint való személyi változások, mert ez nyílt bevallása lenne az elkövetett hibáknak.

Románia katonai helyzete egyre súlyosbodik, mert az ellenséges nyomás összeropantani készül az országot. A központi hatalmak csapatai nemesak hogy megüszítették Erdélyt, hanem most már közelebről fenyegetik a Havasalföldet. Románia offenzív fellépését gyorsan defenzívának kell követnie és most már attól függ minden, hogy a román hadsereg elég erős lesz-e arra, hogy a Romániába vezető hegyi átjárókat mindaddig tartsa, amíg orosz segítség nem érkezik.

Az orosz segítségnek nem szabad elmaradnia, különben a legnagyobb katasztrófa következhetik el Romániára. Ezzel egyidőben a többi harctérre irányított nyomással meg kell akadályozni, hogy a központi hatalmak újabb erőket vessenek a balkáni hadszíntérre. A bolgárok német erősítést várnak Macedóniába, hogy a Monasztir felé irányított offenzívát megállítsák és az erdélyi ellenséges seregek is kibővítésre várnak, hogy egy újabb lökessel betörjék a Romániába vivő kapukat.

Románia helyzete ebben a pillanatban kétségbeesettnek mondható. A német vezetés főlénye mellett nagy tüzérségi fölény is fenyegeti, amelyet nem lehet gyalogos tömegekkel kiegyenlíteni. A német ágyúk néhány nap alatt szétlőhetik a román védőállásokat és ezért a még le nem kötött tartalékerőket a központi vonalról sietve fel kellett rendelni. Így tehát a románok központi vonala most csaknem védtelenül áll.

A bevezető harcok a román háború új fázisában nemsokára megindulnak és előrelátható, hogy nagyon elkeseredettek lesznek. A

román hadseregnek szívósan kell tartania állásait, amelyek ebben a pillanatban a lehető legnagyobb fontosságúak. Mindenesetre addig kell védekeznie Romániának, amíg az orosz segítőhadak meg nem fordítják a kedvezőtlen katonai helyzetet.

Genf. Ilescu oláh vezérkari főnök külön megbízatással Pétervárra utazott. Hír szerint az oláh parlament összehívását Oroszország közbelépésére elhajasztották.

Berlin. A „Frankfurter Zeitung” szerint a „Daily Mail” azt jelenti Bukarestből, hogy a déli hadsereg parancsnokát, Averescu tábornokot a 2. hadsereg parancsnokává nevezték ki és Chirosescu tábornokot tették meg utódjává.

Zürich. A Schweizerischer Telegraf-Information jelentése szerint semleges katonai szaktekintélyek kijelentik, hogy Románia háboruja már kezdettől fogva nem igen birt kiállításal a sikerre. A felelős román tábornokoknak kötelességük lett volna, hogy a háború kitörése előtt megmondják az igazat az ország és a hadsereg helyzetéről. Egy ezredes ezt írja: Ha az Erdélyből visszavonult románok még északon állanak, akkor az a veszély fenyegeti őket, hogy saját országuktól elvágnak és Besszarábia felé tereltek. Sarrail hadserege semmiféle befolyást sem gyakorolhat az erdélyi, vagy a dobrudzsai eseményekre. Nincs kilátás arra, hogy ez Sarrailnek sikerülhetne, mielőtt a központi hatalmak ott teljes döntést provokáltak.

Szófia. A félhivatalos Kambana a harctéri helyzetről azt írja, hogy az oláhok agóniája már megkezdődött. A szövetségesek előnyomulása egyre kijebb szorítja a határokat felé és egyre jobban fojtogatja az oláhságot azokon az utakon, melyeken az oláhok rabló utjokra elindultak. Kérlelhetetlenül közeledik feléjük a végpusztulás. A katasztrófális végzet megindult Oláhország ellen. A Vöröstorony-szoroson és Predealon át feltartóztatlanul siet a megtorlás. Románia végzetének beteljesedése már csak néhány rövid hét kérdése. A Balkánon új, döntő harcok vannak fejlődésben. A Struma — Cserna körül, a Duña mentén és Dobrudzsában a most folyó hadműveletek csak bevezetői az északon és délen készülő nagy harcoknak. Ezekre az ellenség is nagyban készülődik, de a mostani erőlködései is csak olyan hiábavalók lesznek, mint az előbbie. Hiu reménység az a ítélet, hogy e harcok döntő súlylyal fogják siettetni a háború befejezését.

Luganó. A Secolo bukaresti jelentése szerint a dobrudzsai harcvonalon egy ellenséges légiraj bombákat vetett Konstanzára. Egy repülőgéppel nyilakat, mérgezett cukorkákat, kolera-bacilusokkal telített foghagymát dobott le.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A központi hatalmak erős déli szárnya teljesítette feladatát Erdélyben és most már a szorosokon túl üldözi az ellenséget. Olyan győzelemre tekinthet vissza Falkenhayn hadserege, amelyeket a haditörténelem mindenha példaképül állít majd a katonai tudományal foglalkozók elé.

Eközben az északi fronton Arz hadserege a görgényi hegységen keresztül folytatja diadalmas útját a Felső-Maros és a Felső-Olt völgyében. Az oláhok harcolva vonulnak vissza. A Barcaságban vívott nagy csata kettő választotta az oláh hadsereg északi és déli részét és ez a szakadás, amely köztük támadt, már körülbelül 140 kilométerre rug. Altalánosán azt lehet mondani, hogy az oláh északi hadsereg Moldva felé, míg a Nagyszebennél és Brassónál megvert első és második oláh hadsereg Havasalföld felé vonul vissza.

A legnagyobb bizalommal kell tekinteni a szövetségesek akciója felé, amelyet az oláh háború új fázisába való jutása folytán indít. Nem csekélyek a nehézségek, amelyek csapataink elé kerülnek, amidőn a határhegyeket készülnek átlépni.

Oláh bocskor az imaszőnyegen.

(Oláh bestialitás. — A hóhérok tyukja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A Zeit haretéri tudósítója A. H. írja az alábbi kis jellemző történetet:

Az asztalomon fekszik egy primitív zászlócska, egy zöldre mázolt, botra szögezett kéksárga-vörös vászondarab. Jól esik tudnom, hogy ez a zászló itt van előttem s nem ott, ahol volt. Ez a román zászló egy erdélyi csinos kis városkának, Kóhalomnak városházán lengett. Az első magyar patrulle, amely a felszabadult városkába érkezett, lerántotta ezt a gyülmögöt a régi városházáról, amely előtt elhaladva, ősz haju parasztasszonyok rohantak a katonák elé, hogy kezeiket megcsókolják. Kóhalom volt a szász lakosságú városok között az első, amelyet az oláhok megszálltak és ugyancsak Kóhalom szabadult fel a legelső között. Három teljes héten keresztül függött ez a kéksárga-vörös rongy a városháza ablakai felett.

A parasztok nem keveset szenvedtek e három hét alatt, mert nagyon különböző jellemű emberek harcolnak Oláhország lobogója alatt. Vannak közöttük lakkosizmas, finom tisztcskék, kiken még háboruban is csillogóan tiszta a fehérnemű, akikről el kell ismernünk, még ha ellenségeink is, hogy jó európai modorukat a háboruban sem felejték el. Akik szállásukon tisztességesen viselkednek s a háziasszonytól állandóan bocsánatot kérnek — az „alkalmatlankodásért”. De vannak — és pedig ez a többség — analfabéta katonák, akik el-

mennek a kóhalmi városi könyvtárba és a megbecsülhetetlen, régi, pompás könyveket tábor-tűzre hordják. Ez történt Kóhalmon.

Kóhalom mellett, Szászbadán, az ősrégi szász falusi templomban nagybecsű s csodás szépségű szőnyegeket őriztek. Századokkal ezelőtt a török uralom idejében kerültek e csodás keleti szőnyegek Erdélybe. Husz ilyen szőnyeg díszítette a templom belsejét. Most, hogy a templomba oláh tréningeket kötöttek be, miért irtóztak volna e szőnyegekből lótakarókat szabadalni? Így történt.

Kóhalmon sem maradt egyetlen elmonokült jómódu polgár házában sem, akárcsak egy fiaszőnyeg is s arról már a világlapok is megemlékeztek, hogy az oláh hadsereg, az erdélyi bűrfotelekből szerelte fel magát teli bocskorral.

Az ellenséget a falusi cigányok vezették az elhagyott lakásokba s ahol a háziak ott-hon voltak, ott nem történt ugyan rablás, de a háziakat már csak az oláh elv kedvéért is legyilkolták. Egy öreg székelyt kénnek tartva, agyonlővetett az oláh parancsnok s ezt a kis ügyet végig nézette a delikvens feleségével s midőn az ordított fájdalomában, férjének gyilkosai kényszerítették, hogy egy tyukot süssön meg nekik a hálotti terra. Egy pupos fiatalembert agyonlőttek, mert a felesége becsületét védelmezte.

Ilyenek voltak a kóhalmi oláh hódítók.

Magános hölgyek a kávéházban.

— Bécsi tudósítónktól. —

Egy bécsi kávéházi botrányból kifolyólag a lapok úgy, mint a közönség napokon át tárgyalták pro és contra a kérdést, hogy egy magános hölgy bemehet-e a kávéházba?

A kérdés annyira közérdekű s maga a mindennapi élet annyira felszínen tartja, hogy lehetetlen elsiklani mellette könnyű vállvonogatással, vagy odavetett néhány szóval.

A szociális viszonyok életformációi, a gazdasági berendezkedés sokszerűsége, a nő helyzetét állandó változásnak vetették alá idők folyamán és a különböző népek felfogásánál fogva. De a világháború folyamán a huszadik században e kérdésben döntő bírói ítéletet provokálni, enyhén szólva: felületességre, rövidlátásra, bornírásra vall. A nő ma egyenjogú társa a férfinak. A női emancipáció egyes félszeg ideáitól eltekintve, hűséges kenyérkereső társa a férfinak. Sőt a nők legnagyobb része a mai viszonyok között, midőn a férfi gondolkozó erejét és a férfikarok izmát igénybevette a háború, a nők ugyanazt a szociális tevékenységet végzik, mint amelyet a békében a férfi végzet, helyét épen olyan jól megállja, mint azelőtt a férfi megállotta. Ha kitarásban, erőben alatta marad is a férfi erőnek, nem egy nemes példája van már a nők kitaró szorgalmának, lelkiismeretességének és okos gazdálkodásának.

Ma a világháború annyi nagyszerű női munkája után még felvetni sem szabad azt a kérdést, hogy nő egyedül elmehet-e egy nyilvános étterembe, kávéházba, színházba, vagy egyéb szórakozó helyre. Annak a keleties szokásnak, amely a nőt alárendelt helyzetben tartja s minden cselekedetét a férfi akaratától teszi függővé, ideje, hogy vége legyen. A bécsi bíróság is ezen a véleményen volt, midőn a tegnapi főtárgyaláson kimondta ítéletét. A József-város egyik előkelő kávé-

házában Attila Károly fizetőpincér odalépett az egyik asztalhoz letelepedett egy magános hölgyhöz s felszólította, hogy a helyiséget hagyja el. A hölgy szó nélkül eleget tett a goromba kívánságnak, megjegyezte azonban, hogy az eső kényszerítette a kávéházba való belépésre, hogy ott vacsorázzék, vagy egy pohár kávéat igyék. Nem fogja azonban elmulasztani, hogy megkérdezze a bíróságot, lehet-e és szabad-e a mai időkben ilyen inzultussal illetni egy nőt, akinek a viselkedése semmi kívánni valót nem hagy hátra.

A bíróság kérdéseire a fizető pincér elmondta, hogy ez a máriahilfstrassei kávéház a bécsi legelőkelőbb családi kávézóhelyiségek közé tartozik, ahol a legminuciózusabb gondtal ügyelnek arra, hogy a legesekelelyebb kifogás, vagy rendzavarás ne történjen.

— Nos és talált Ön ez urhölgy viselkedésében kifogásolni valót? — kérdezte tőle a bíró.

— Nem — felelte a fizetőpincér — de méltóztassék elbinni, hogy még egy fizetőpincérnek is roppant nehéz első pillantásra felismerni, hogy egy hölgy jobb családból származik-e, vagy a könnyű világhoz tartozik.

— Hogyan gondolja ezt?

— Főlöszleges a bíró urnak mondanom, hogy az öltözködés ma a legeselőkelőbb bizonyíték erre nézve. Az urihölgyek ma sokkal feltünőbbben öltöznek, mint a félvilági hölgyek. Viszont ezt nem lehet ismét általános szabályul kimondani, mert a színésznők, az orfeundámák között is nem egy akad, aki feltünő öltözködésével vonja magára a közfigyelmet. Ellenben már foglalkozásomnál fogva is rendkívül sok olyan kétes foglalkozású nőt ismerem, aki az egyszerűség eleganciájával tűnik ki.

— Feltünően volt öltözve e hölgy?

— Ellenkezőleg épen őnagyságának szolid eleganciája tévesztett meg, — mondta a főpincér a hallgatóság zajos derűtsége között.

A bíróság a panaszos és vádlottak meghallgatása után azt az ítéletet hozta, hogy mindkét

vádlottat 20 korona pénzbüntetésre ítélte, egyszerűen kimondta, hogy mindaddig, amíg egy nő egy kávéházban, vagy más lokalitásban nem viselkedik feltünően s a közbelépésre okot nem ad, fel nem szólítható az eltávozásra. S épen úgy kiszolgálandó, mint a többi vendégek.

Ez az egyszerű tény, amelynek mélységében azonban a nők régi rabzoltságának emléke rejtezik. Különös volna, ha ezt a rég megcáfolt s az élettől eltemetett elvet a társadalom tovább is respektálná. A dolgozó kenyérkereső nő mindenképpen megérdemli a tiszteletet és szociális tekintetben egyáltalán nem tartozik a férfi gyámsága alá. A dolgozó és kenyérkereső nőnek adassék meg a tisztelet, a kávéházon kívül és a kávéházon belül. Akár magánosan ülnek, akár társaságban. Az élet nehéz harcát vívják ők is s egyáltalán nem érdemlik a férfiszemek illetlen beszédét és a főpincérek inzultusát. Mindenesetre csak addig, amíg nem hívják fel magukra a kávéházban lebzselő mohó férfiszemek figyelmét magaviseletük rafináltságával, cigarettázó szájjal, vagy áttört selyemharisnyájuk tudatos és kacér mutogatásával.

Perosz tiszt, aki birtokot akar vásárolni Erdélyben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A történet, — amelyet sorokba szedtünk, — nem a fantázia kitalálása. A most folyó háború váltotta ki és színekkel sem igen kell át-és aláfesteni, mert a maga természetesen egyszerűségében is már megható, kedves, elmélyedésre, följegyzésre érdemes.

Két német tisztől szól az ének. Két tépott, harcverte legényről, akiket véresre tépáztott a nagyszebeni diadalmas tánc. Mind a kettő tartalékos hadnagy, az egyik tanító civilben, a másik földbirtokos. A sebük könnyű és kiszoktak járni a kórházból az egyik kávéházba, ahol az asztaluknál mindig megtelepszik egy-egy aradi ur, mert — amint a tiszték mondják, — nagyon szeretnek barátkozni.

Kedves viták kerekednek naponta ennél a kávéházi asztalnál, csöndes beszélgetések, apró mondókák, emlékek, álmok, messze, űhajtott vágyak.

A minap délután a tanító a német kultúráról beszélt és melegen érdeklődött a magyar népnevelési kérdésekről, pedagógiai intézeteinkről, az elemi iskolák taurendjéről. A másik tiszt, a gazdász — mi sem természetesebb, — a mezőgazdaságról beszélt s ennek során lelkes szavakkal szólt a magyar föld, Erdély gazdagságáról, amiről ő most személyes tapasztalatok alapján győződött meg.

— Mintha Kanaánba jöttem volna — mondja, — olyan dus vidéket ismertem meg. Csak az amerikai mezőségeken lehet annyi szarvasmarhát látni, amennyit utközben az erdélyi mezőkön láttam. Minden falunak minden udvara tömve van majorsággal, a magtárak buzával s én, a ki a most szűkös Németországból jöttem, elkápráztam e bőség láttán.

Áradozott, áradozott őszintén, igaz, meleg elragadtatással, ahogy csak a televényt, a szabad földet, rivális életet élő emberek tudnak.

Ma azután vidám arccal telepedett le a kávéházi asztalhoz a német hadnagy.

— Nem tudnának az urak — kezdte, — valahol Erdélyben egy eladó birtokot?

— Minek az?

— En megvenném. Hosszas gondolkodás után elhatároztam, hogy Erdélyben birtokot vásárolok. Már irtam is az apámnak, hogy jöjjön el, nézzen körül is, mert mire vége lesz a háborúnak, én erdélyi földbirtokos akarok lenni és az is leszek.

A magyar urak meghatódott lélekkel ígérték meg, hogy utána néznek egy eladó erdélyi birtoknak.

S ezek kulturnemzetek

(Mirel álmodnak a francia követségi körökben.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Ha ők győznék volna — e címmel hosszított köze Schmidtben Vilmos német újságíró egy francia, orosz és angol dalokat tartalmazó gyűjtemény. E verseket erotika, durvaság és a lelkek finomságának minden hiánya jellemzi. Milyen vak, elfogult a közönséges érzések dühönghetnek az alacsony műveltségű rétegekben ott, ahol a nemzet lelkének hangadó, a költők veteránok ilyen hihetetlen durvaságokra. E költemények karaktere abban csúszosodik ki, hogy mi fog történni Németországgal — ha ők győznek.

Ha ők győznének! Mi történik Németország gyönyörű kultúrájával a egészséges asszonyaival. A fanatikus eltévelyedésnek az elrettentő galériájából kiragadunk egy költeményt, amely „La Voix de 75” címmel 1916. március 31-én jelent meg a francia hadiújságban.

Az ugynevezett költemény a következőképpen hangzik:

A megfenyítés órája.

Németek, a lányaitok majd mind a miénk lesznek.
Ha katonáink győzelmi mámorban
Üldözik a remegő német katonákat.

Ha a győzelmi harcok
A megfenyítés óráját hirdetik fi nekünk

Mienk lesz akkor minden német asszony
Es len szin hajukat
Nem vérben fogják minden nap fürdetni
Piruló arcuk fogják földni azzal,
Ha a megfenyítés órája üt nektek.

A székszaállítás és a hazafiság gyakran keveredik össze Franciaországban. De ilyen állati indulat, mint amilyen ebben a költeményben megnyilatkozik, sehol sem került még a világon hivatalos lap hasábjain egy nemzet nagy nyilvánossága alá. S történik ez abban a Franciaországban, mely a modern kultúra vezetőjének hirdette mindig magát. Történik abban a Franciaországban, melynek fővárosát a nagy városait ellepték a háború folyamán a kétes erkölcsök próféta női. Ahol csak épen a napokban jelent meg egy kiáltvány, mely alá a leghíresebb francia írók irták neveiket s amely e szavakkal végződik:

Franciaország az ellenségtől tálan megtudja védeni magát, de a francia kokottoktól úgy látszik fegyverrel sem.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Vasárnap délután fél 4 órakor, mérsékelt helyárrakkal: *Marci*, bohózatos operett-ujdonság. Este 8 órakor rendez helyárrakkal: *Három a kis lány*, Horváth Micivel.

Hétfőn: *Három a kis lány*, Z. Váradi Margittal.

Kedden: *Három a kis lány*, Horváth Micivel.

Szerdán: *Névtelen asszony*, először.

Csütörtökön: *Névtelen asszony*.

Pénteken: *Császárné*.

Szombaton: *Tökéletes asszony*.

* A színház hírei. A jövő hét legnagyobb érdekessége A Névtelen asszony, Bisson szenzációs színű ujdonsága lesz a jövő hét slágerje. Ez a darab, a melylyel Márkus Emilia lázba hozta a fővárosi közönséget. Azt a briliáns szerepet, amelyben a tehetség és színjátszás minden skáláját értékesítheti az előadó művésznő, nálunk Harsányi Margit játssa. Kivüle részt vesznek Kieffer L., Bánházi, Blidar V., Dori T., a férfiak közül Szendrey, Kertész, Delli, Várnai, Győző stb. játsszák a vezető szerepeket. A Névtelen asszony volt az idén a Magyar Színháznak legnagyobb anyagi és erkölcsi sikert elért ujdonsága. A társulat a legnagyobb gonddal készült a darabra, melynek bemutatója eddigi terv szerint e hó 17-ére, keddre van kitűzve. — *Marci*, ez a kedves, mulattató bohózatos operett ujdonság ma délután fél 4 órakor kerül színre ugyanazzal a szereposztással, mint a bemutatás alkalmával volt. Ez lesz e darabnak első délutáni előadása. Este nyolc órakor *Három a kis lány*, ennek a páratlan nagy sikert aratott operettnek lesz az ötödik előadása. Eddig minden este zsúfolt ház élvezte a kitűnő előadást. Médikét ismét Horváth Mici játssa, a többi szereplők maradnak a régiak.

* Dr. Gar-el Hama a diplomás gazember a címe azon 4 felvonásos detektív slágernek, a mit vasárnap mutat be közönségének az Erzsébet mozgószínház. Felealeges volna Gar-el Hama szereplését itt külön leírni, hiszen tudjuk azt mindannyian, hogy a detektív slágergek között az első helyett dr. Gar-el Hama foglalja el, amelyet a világhírű Nordisk film Compagnie gyár készített. A főszerepet 9 ujj ember alakítja játssa, akit már igen jól ismer Arad város és az egész világ közönsége. Legközelebb: *A pilóta sors Carló Wieth a főszerepben*.

* A királytigris. Ma még nap-nap után zsúfolt ház nézi végig Paylandert legújabb szerepében, de azért fokozott kíváncsisággal és lázas izgalommal néznek az amerikai Arany-sorozat legújabb mesteralkotása: a „Királytigris” elé. A Trilby megemelte karrierjét és a Királytigris, amely négy nap egymásután most kerül vetítésre, még ezt a grandiózus remekművet is fölülmúlja. Amint ez a filmvilágot ezzel a képpel kiboz, az valóban a kinematográfia szenzációja. Itt, a mesteri szándéktól kezdve, a legkisebb stábfélig minden előrangra. Egy kolosszális, ezodafiba, amely még Amerikában is látványosság, szenzációszámba megy, az Arany-sorozat második része, a Királytigris. Négy felvonásból álló detektívdráma, de olyan trükkökkel, olyan fordulatokkal, amely páratlanul áll a maga nemében. Az Apolló-színház óriási versengéssel és természetesen nagy anyagi áldozatokkal jutott a filmhez, csak hogy Arad lényegesen kisebb közönségének több napon át bemutatthassa. A Királytigris premierje hétfőn lesz.

* A vészvontat. (Amerikai szenzáció az Urániumban.) Az amerikai kinematográfia nagy alkotása, a legjobb amerikai filmnek egyike kerül ma bemutatásra a színházban. Csupa izgalom, perdülő cselekmény a filma minden jelenése. A vesztrelők hajhászásaiban belé szűvődik a szerelem romantikája s így izgalmas és kivilikus jelenetek váltakozva követik egymást. A kalandorok tüzése olyan nyakfeszítő helyzetek között történik, hogy az maga a legfelsőbb fokig emigázza az érdeklődést. Ugrás a rohogó vonatról, élethálóságra a megülő vonat tetején és hasonló izgalmak trükkök tartják a képet. Ez az amerikai szenzáció a budapesti Royal Apollóban került bemutatásra ott igazi nagy sikert aratott. A színház emélfogva szeretett közönségének ezt a nagy látványt mielőbb bemutatni. — A nagy kép mellett kitűnő pótműsor gondoskodik a közönség szórakoztatásáról — *Hemuculus*. A mai élet problémáinak megfilmesített mesterműve, a mely Berlinbe, Drezdába és Bécsbe eddig nem ismert aranyú sikert aratott, legközelebb az Urániumban.

* Az Aradi Élet legújabb száma Horváth Micit, az aradi színház népszerű primadonnáját hozza a címlapon. Két hőselkü aradi fiatalembernek, a haretéren vértanuhalt halt: gutori Földes János földbirtokosnak és Borbély Lajos technikusnak a fényképét is bemutatja a nívósan összeállított oszmos kiállítású hetilap, amely ifj. Hehs Aladárnak egy érdekes haretéri felvételét is közli. Érdekes közlemények, hangulatos versek, humoros színházi apróságok, a nagyszerű s a kisleány sláger ének-számai tartják a kitűnő illusztrált ujságot, amely közli még a színház és a mozok egész heti műsorát, színlapjait és a színdarabok rövid leírását. Az Aradi Élet kapható minden trafikban, könyvkereskedésben és előadás előtt a színháznál. Egyes szám ára 30 fillér. Elkölzeti díj negyedévre 3 korona.

Bukaresti diplomatáink és a háború.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Bukaresti követségünk titkára, Csáky Imre gróf, néhai Csáky Albin gróf fia hazatért Budapestre, s ez alkalommal egy újságíró előtt a többi közt a következőket jelentette ki:

— A diplomácia helyzete Bukarestben a háború kezdete óta kellemetlen volt. Nyilvános helyeken alig mutakozhattunk, és ha voltunk valahol, kisebb incidens mindig előadódott. A nyáron át a követség Szinajában volt. Augusztus 26-án innen telefonozni akartunk a Bukarestben időző követnek, de azt mondták, hogy a telefon elromlott. Egy óra alatt többször megkíséreltük a telefonbeszélgetést, de nem kaptuk meg. Már ez is gyanús volt. Amikor pedig táviratot akartunk leadni, már nem vették fel. Augusztus 27-én délután hat óra felé Czernin grófnak felügyelet mellett megengedték a telefonálást. Azt iszanta, hogy készülődjünk. Este átadták Czernin grófnak a hadiüzenetet. Ő már nem jöhetett Szinajába, ott kellett maradnia bukaresti lakásán. Este két nagyobbbrangu külügyminisiteriumi hivatalnok érkezett hozzánk és közölte, hogy a háborút megizenték, szedjük össze podgyászainkat, mert 28-án reggel különvonaton Bukarestbe utazunk.

Mi együtt mentünk a német követséggel, egy másik vonaton a bolgár és a török követség utasított teljes személyzetével és esatlakozott hozzánk honosainkkal, a kik mintegy százötvenketten voltak. Bukarestben a közhangulat igen nyomott volt. Nem láttunk lelkes tüntetést. Ellenünk sem volt semmiféle tüntetés. A bukaresti állomáson a rendőrök fogadtak és az utakon bevitték bennünket a követségi épületbe. Közébe valamennyien meg szállottunk egy szállóban. Az első éjjel mindjárt hatalmas robbanások saja zavart fel állmunkból. Zepelinek jelentek meg, amelyek tizenöt bombát dobtak a városra. A kárna két órára tartott, azután újra esendes lett minden. A bukarestiek a Zepelinek megjelenésétől igen megijedtek. Ezt mi is megkeserültük, mert reggel megjelent a szállóban egy rendőrtisztviselő és tudatta velünk, hogy miután a légi támadás miatt a lakosság izgatott, el kell hagynunk a szállót és vissza kell mennünk a követség épületébe. Itt azután egy szállóból szerzett matrácokon háltunk. Kilenc napig a villamos világítást egészen elzárták.

Este kilenc óra után világosságot gyújtani nem volt szabad. Ha véletlenül valaki gyújtót gyújtott közlünk, a követségi épület elé vezényelt katonaság rögtön felkiabált, hogy szigorú megtorlással fognak élni. Nagyon fájtak tőle, hogy talán a Zepelineknek adunk titkos jeleket. Hazautazásunk irányát Oroszországon át állapították meg. Szeptember hatodikán indultunk el, de közben kilenc napon át feltartóztattak bennünket egy kis állomáson. Az oroszok rendkívül előzékenyek voltak hozzánk. Harmincnyolc órai utazás után egész Svédországon keresztül Trelleborgba jutottunk, majd pedig négy órai komputázáson átesve, Sassnitzba, onnan pedig Berlinen át egyfolytában Bécsbe.

Aradi katonák a Quarnerón.

(Abbázia a háboruban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A Quarnero fehér márványos dísztermében, ahol még az olasz hadüzenet előtt is frakkos pincérsereg rohant végig a márványasztalok utvesztőjében, most ágyak és éjjeli szekrények sorakoznak. A nagy tükörüveg ablakokon keresztül fehér ágylepedőkre tűz a meleg napsugár és az Angolina máskor kacagástól hangos uszodájába köhécselő katonák néznek be, az elhagyatott kabinokba. Abbázia ma a katonáké. A monarchia hadseregének minden fegyverneme képviselve van itt, ahová ma a civileknek nincs bejutása.

Abbáziában mintegy hatszáz katonát gyógykezelnek Feldspital 7/10. elnevezés alatt és körülbelül 70—80 tiszt keresi a fronton elvesztett egészségét az enyhe klímájú tengeri fürdőn. Jellemző a tökéletes gondosságra, mellyel a legénység és tisztek elhelyezését eszközölték, hogy egyenesen a legelegánsabb szállodákat rendezték be a Feldspital 7/10. ápolójainak. A már említett Quarneron kívül még a Palace-szállodában lakik a — legénység, a tisztek pedig a Stefánia-szállodában, tehát a békés idők egyik legnoblisabb szállodájában vannak elhelyezve. Valóságos fürdőéletet élnek itt tisztjeink. Mindenkinek megvan a maga szobája, a békebeli berendezés teljes eleganciájával. A díszes étkezőterem, a közös étkező, olvasó, játéktér, írószobák most is rendeltetésüknek vannak átadva. Mindenki a maga egyéni életét éli és élheti, semmiben korlátozás és a parancsnokló Stika ezredes gondoskodása és figyelme még arra is kiterjed, hogy naponként térzene szórakoztassa a gondjaira bizott tiszteket és legénységet.

Abbáziának speciális rendeltetése van. Felejtetni és gyógyítani. A haretetek sokat szenvedett, idegekben, fizikumban megviselt harcosait szelid, gondviselő kezekkel új embereké edzeni. Erre aztán összefogott itt a természet a humanizmussal. Az egyenesen tömegpszichológiával dolgozó ezredesen kívül két nagyszabású orvos gondjaira vannak bízva a gyógyulást kereső betegek. Még ebben is specializálódott az olasz front üdülőtelepe. A két vezető orvosnak olyan két specialistát rendeltek ki, akik előbb maguk is végigcsinálták a háboru haretéri szolgálatait, külön pszichológiájuk van a harcós katona kezelésében és megértő szeretettel hallgatják meg a legprimitívebb lélek panaszszavát is. Dr. Kubicek ezredorvos, a kórház parancsnoka gondoskodik arról, hogy minden nemzetiségű katona otthonosan érezze magát Abbáziában és még olyan részletekre is ügyel, hogy a katonazenekar koncertjén egyforma számban szerepeljenek az osztrák komponisták mellett a magyar, horvát és cseh szerzők művei is. Dr. Wachtel marienbadi orvos, a tisztii osztály főnöke rendezte be és vezeti azt a luxuriosus intézményt, melynek csak a neve Feldspital, de valójában a legelegánsabb üdülőhely.

Az aradi háziezred és a gyulai 2. számú honvédezred tisztikara állandóan képviselve van az abbáziai telepen. Csak legutóbb nyerte vissza egészségét itt a 33-asok egy alparancsnoka, Fehér Imre ezredes, aki innét egyenesen a frontra ment, ahol szerető örömmel látták viszont a mindig magyarul beszélő ezredparancsnokot. A tarka kolóniában nagy népszerűségnek örvendenek a bolgár tisztek. A legutóbbi dobrudzsai győzelmek alkalmával külön ovációban részesültek és említésre érdemes, hogy minden rokonszenvűkkel keresik a magyarok

társaságát. A derék Konstantinov százados és Klutikoff főhadnagy, az utóbbi különben Fehér ezredesnek unokaöccse, már vidáman roppogtatják a magyar szót, amire az állandóan Abbáziában lakó ötletes írónő, Szondeiné-Dárday Olga oktatta őket. A kevés számú civilek között is akad néhány magyar familia, akik ebben a háborus világban a híres Szegő-szanatórium magyaros vendégszeretetében találkoznak. Dr. Szegőre különben is sok katonatiszt fog egész életén át hálával gondolni, mert az idegbajos katonatiszteket ő hozzá utalják kezelés céljából és hogy ezt milyen lelkiismeretes buzgalommal és önzetlenül csinálja, elég annyit mondani, hogy hazafiasságból — ingyen teszi. A magyarságot még Dárday Sándor titkos tanácsos, a közigazgatási bíróság volt elnöke, báró Hengelmüller László volt amerikai nagykövetség a családjával, és báró Fiáthék képviselik, akik itt valamennyien villatulajdonosok, mert idegen ugyan még huszonnégy órai tartózkodásra sem kap engedélyt. Mint mikumot emlegetik Berezv Istvánt, a főváros polgármesterét és Boda Dezső főkapitányt, akik magas összeköttetések révén tudtak csak pár heti sanatóriumbeli üdüléshez jutni, de már Boda titkárnak meg kellett elégednie azzal, hogy Fiumében lakva, nappal átjárhatott referálni és tengeri fürdőt venni. Ugyanez a tilalom áll különben a fiumeiekre is, akik csak nagy összeköttetésekkel szerezhetnek időről-időre meghosszabbítandó engedélyt és csak behatár ellenőrzés után szállhatnak hajóra és léphetnek partra Abbáziában, hogy a hat órákor induló utolsó hajóval hazatérjenek.

Az alkony beálltával csend borul a buja vegetációja abbáziai partra, — feketén lefüggő nyözt ablakok mögött húzódik meg a gyenge világítás, melynek egyetlen sugara sem tévedhet a tenger felé. Messziről, nagyon messziről tompa dübörgést hoz a bóra, a sirokkó, arra messze nyugat felé, emberek ölik egymást, míg itt az enyhe őszi alkonyatban katonák mesélnek egymásnak átélt szenvedésekről, hősi harcokról és várják bizó reménységgel a gyógyulást, melyet olyan biztatóan áraszt feléjük a tenger, ahonnét eddig sikerült távortartani az oláh mellett leggyűlöltebb ellenségünket: az olaszt.

Horovitz Gusztáv.

SPORT.

+ ATE: AMTE. Érdekesnek ígérkező sportesemény lesz vasárnap a AAC. Török Gábor utcai sporttelepén, ahol az Aradi Torna Egylet és az Aradi Munkás Testedző Egyesület csapatai mérkőzést rendeznek. A két rivális csapat vállalkozása mindig nagy érdeklődést keltett az aradi sportkedvelő közönség között, ami ma sem maradhat el, mert a győzelem mind a két részről nyílt titok. A tavaszi szezonban mind a két csapat kitünően szerepelt, amit a fővárosi csapatokkal szemben elért eredmények is bizonyítanak, mind a két csapat jelenleg is kitünő formában van. Az ATE-nél a szorgalmas tréning, míg az AMTE-nél pedig az őszi mezőnyben NAC. elért 8:0 és a SzAK ellen 2:0 győzelem mutatja, hogy az AMTE tavaszi formájából semmit sem veszítve élvezetes játékkal fogja szórakoztatni a sportkedvelő közönséget. A mérkőzés faid lefolyását biztosítja Steinhübl Zoltán (Temesvár, Kinizsi.) bíró. A mérkőzés vasárnap délután, azaz 15-én három órakor lesz megtartva. Buffet. Fedett tribün.

Orosz csalódások.

— Távirati tudósítás. —

Köln. A Kölnische Zeitungnak jelentik Stockholmból: A Ruszkij Invalidnak az a fejtegetése, hogy a nagy, döntő orosz offenzívát csak tavaszra lehet várni, a román hadvezetőséget nagyon elkedvetlenítette és általában nagyon leverő hatást tett. A félhivatalos orosz lap kijelentései világos intést jelentenek Romániára nézve, hogy egyelőre nem lehet számítani Kowel és Lemberg bevételére, ami az oroszoknak az utóbbi időben kifejtett kétségbeesett támadási tőcélja volt. Bratianu azonban tudvalevően erre a két eseményre, mint biztos eredményre alapította számítását, azonkívül Bulgáriának a középponti hatalmaktól való elszakítására, vagy legalább is Szófiában kitörő fölforgató törekvésekre. A jövő év tavaszáig való biztatás, hogy akkor végre meglesz a döntő orosz győzelem, elsősorban azt jelenti, hogy Románia Erdélyben lényegileg saját erejére lesz utalva, amelynek egy része azonban már nem vehet részt a harcokban. Ami a Bulgária ellen való nagy offenzívát illeti, ezt az orosz lap jelentése szerint orosz részről egyelőre pihentetik s azok a reménységek, amelyeket Bratianu az orosz segítségbe és az orosz sikerekbe vetett, alig hat hét után összeomlottak.

Bern. A Daily Mail pétervári levelezője szerint Oroszországban a legutóbbi balkáni események nagy lehangoltságot okoztak. A júniusban megindult nagy offenzíva felrázta letargiájából az orosz népet, amely akkoriban teljes egykedvűséggel várta a háboru lefolyását. A pétervári társadalom érdeklődése teljesen eltérő fordult a hadműveletektől és a belső ügyek felé fordult. A panaszok mind hangosabbak lettek, a politikai tendenciák is kezdték éreztetni hatásukat és az orosz kormány ebben az időben a legteljesebb kényszer alatt volt, hogy vagy lemond, vagy pedig megfordítja a hadieseményeket.

Ekkor következett el a nagy volhyniai elnyomulás és az orosz sikerek új helyzetet teremtettek. Az orosz társadalom egy csapásra kivetkőzött közömbösségből, a háboru megint népszerű lett, reménység hevítette a lelkeket, mert mindenki a háboru gyors befejezését várta. Senki sem gondolta volna, hogy a háboru az ősznél tovább tart.

A kormány kihasználta ezt a hangulatot az újabb erőfeszítésre, de az offenzív műveletek megállottak és az újabb orosz tömegtámadások mind kudarcot vallottak. Akkora az emberanyagban való veszteség, hogy Oroszország nem bírja fentartani az eddigi hadseregerőket. A közvélemény megrettent a szörnyű áldozatoktól és a lehangoltság kezdett elkeseredésé fajulni. Ekkor történt Románia csatlakozása. Oroszország sürgette legjobban, csak azért, hogy a közvéleményt ismét fölrázhassa, amit el is ért. Az oroszok Románia nagy aktivitására számítottak és meg voltak győződve, hogy csak hadiséta lesz Konstantinápoly birtokba vétele. Az események azonban halomra döntöttek minden reménységet és kombinációt és az orosz közvélemény megdöbbenve látja Románia tehetetlenségét.

Az orosz társadalom ismét visszasüllyedt előbbi közömbösségébe és egyáltalán nem tördök a háboruval. A kormány ismét súlyos helyzetbe került, amelyért Romániát teszi felelőssé. Ma odaig fejlődtek a viszonyok Oroszországban, hogy mindenáron győzni kell, mert különben csődöt mond a kormányzás. Ezért erőszakolják a részletsikereket, ezért adták ki a parancsot a galíciai áttörésre. Annyi bizonyos, hogy Románia gondja is Oroszország megterhelte vállára csuszott át.

A görög függetlenség végnapjai.

— Távirati tudósítás. —

Luganó. A Tribunának jelentik Athénből: Az olasz lapok szerint a salamisi és pireuszi ütegeknél veszedelmes mozgalmak voltak, amelyek az entente flottát fenyegették. Allítólag Tarissa irányában tüzérséget és csapatokat koncentráltak, amellyel hirtelen rajtaütést terveztek az entente ellen. A csapatok Kastoria vidékén egyesülni akartak a német-boigár csapatokkal, hogy azokkal Sarrailt háttámadják.

Kopenhága. Londonból jelentik: Athénben az orosz gyalogságot kihajózták.

Luganó. A Corriere dela Serának jelentik Athénből: Fourniet második jegyzéket intézett Görögországhoz, melyben követelte a görög csapatoknak a Kastoriától nyugatra eső vidékről való visszavonását, azonkívül még egyéb biztosítékokat. A hír megerősítésre szorul. **A semlegesek, valamint a központi hatalmak követői ma felkeresték a miniszterelnököt és a külügyminisztert, amivel az új kormányt elismerték.** Az entente követek még távol maradtak, mert kormányaik utasítását várják. Ugy, hírlik, hogyha az

entente hatalmak a kormányt nem ismerik el, ennek dacára utasítani fogják követeket, hogy a folyó ügyek elintézése végett a kormánnyal érintkezésbe lépjenek.

Amsterdam. Hírlik, hogy Anglia a görög királyi udvarnak Athénből való távozását követeli. Hírlik, hogy a királyi család Dél-Görögországba megy, ahol helyőrségeket sem tűrnének meg. **Ez esetben Venizelosz pedig visszatérne Athénbe.**

Rotterdam. A Daily News Athénből arról értesül, hogy Konstantin király menekülésre tesz előkészületeket. Allítólag élelmiszereket, rengeteg podgyászt szállítottak Larissába. A Larissa felé vezető vasuti vágányon állandóan különvonat áll befutva.

London. A Post athéni jelentése szerint Venizelosz az entente hatalmakhoz kérdést intézett aziránt, hogy ismerjék el ideiglenes kormányát.

Hága. A Morning Post 13-án kelt athéni jelentése szerint az elmúlt éjjel egy francia osztag megszállotta a Larissza-vasut pályaudvarát és megakadályozta a vonat elindulását, amelyen görög tengerészek akartak elutazni.

Aradi tiszt

a nagyszebeni csatáról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Egy aradi tartalékos tiszt, K. Gy. igen érdekes két levelet írt haza az Erdélyben legutóbb lefolyt dicsőséges harcok egy-két epizódjáról. Teljes sikerrel befejezett harcokról lévén szó, semmi akadályát sem látjuk annak, hogy a levelek egyes részeit közöljük.

— Keresztény-szigeten, Nagyszebenből nyugatra 10 kilométerre vagyunk — írja első levelében. Igen érdekes a mostani haremodor, egészen olyan, mint 1914-ben. Rajvonal nincs, keressük egymást és ha összetalálkozunk, elpáholjuk a rumunokat. Borzasztó gyáva egy társaság. Ugy félnek a tüzérségi tüztől, kézigránattól, géppuskától, hogy az le sem írható.

Legutóbbbb 13-án a... ezred egy gyönyörű támadást hajtott végre. Ugyanis amikor 1-én ideérkeztünk, a fél zászlóalj és 2 géppuska parancsnokságom alatt kikülönítettett a hadosztálytól körülbelül 12 kilométerre előre, megállapítani, hogy hol vannak a rumunok. Előre is jutottunk egészen Szecsel községig, ahol a román járőrrel már találkoztunk. Itt megszálltuk a Szecselberget, egy század és egy géppuska pedig a Csetatia magaslatot. Első nap nyugodtan voltunk, a második nap este azonban úgy 10 óra felé nagy kúrtszót hallottunk, amely a hegyekben borzasztó erősen hallatszott. Utána egy nagy „Hurrá“-kiabálás és megindult a román támadás, nemesak előlről, hanem jobbról és balról is. Ugyanis felfedezték, hogy tőlünk jobbra és balra senki sincs. Mindannak dacára, hogy körül voltunk kerítve, sikerült a rumunok sorai között kitörnünk, természetesen egy kis veszteséggel. Visszavonultunk egy pár kilométerre és amennyien maradtunk, az utvédelmére felfejlődünk. Az volt a szerencsénk, hogy a rumunok nem mertek utánunk jönni. Azonnali jelentésünkre, hogy a rumunok legalább egy

ezreddel támadtak, jött segítség. Ezredparancsnokunk kezdeményezésére és kidolgozott tervai alapján, amelyet az itt lévő gróf... német tábornok... is jóváhagyott, megindult 13-án támadás. Szecsel község déli szegélyén felfejlődött a... ezred attól jobbra egy német zászlóalj. A románok kezdték a támadást a de mintán vonalunk... szárnyát előző napokon felderítették és azt hitték, hogy attól jobbra nincs semmi. Természetesen akkor még a németek nem voltak felfejlődve. Így tehát sikerült a bekerítés. — Ugyanis a rumunok át akartak karolni, de akkor már a németek a magaslaton voltak. Egész közel eresztették őket, amikor is a németek ellentámadása megindult. A románok teljesen be voltak kerítve és így a megsimmitó tüzérségi, géppuska- és gyalogsági tüzből teljesen tönkre verettek. Aki meg tudott menekülni, úgy elszaladt, hogy azóta se látták. **Még tegnap is százával temették a románokat, akik annyi szerelvényt hagytak hátra, hogy 10 kocsival alig lehetett elszállítani. Ez volt 1-2 román ezred szomorú históriája.**

— Tizenhetedikétől huszonkettedikéig — mondja K. második levele. — Keresztény-szigeten voltunk, ahol több román támadást vertünk vissza, de még nagyon kevesen voltunk, mert a németeket még akkor csoportosították. Már akkor hallottuk, hogy Nagyszebenben tartózkodó csendőroket civilbe felöltöztettek, akik kerülő utakon a vöröstoronyi vonal elzárására induló német csapatokat kalauzolták. 23-án Nagyszürre mentünk, ahol 24-ig beszállásolva voltunk. 25-én felfejlődöttünk támadásra. Német hadtestben a... ezred volt az egyetlen magyar csapat, ki is tettünk magunkért, a németek el voltak ragadtatva. Tehát mikor már bizony tudták, hogy Vöröstoronynál el vannak zárva a románok, megkezdődött a támadás. Gyáva banda ez a rumun, de azért az utolsó pillanatig lönek és aztán elszaladnak. 25-én, 26-án és 27-én egész nap támadtunk.

TANÜGY

Kétezer aradi leány iskola nélkül.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad város iskolaszéke ma délután fél 4 órakor Varjassy Lajos polgármester elnöklésével ülést tartott, melynek legfontosabb tárgya az volt, hogy a bizottság javaslatot tett a város törvényhatóságának a második polgári leányiskola felépítésének módzatairól.

Az ülésen Kovács Vince kultúr tanácsnok jelentést tett arról, hogy milyen intézkedéseket volt szükséges megtennie az ideai tanév megkezdésekor. Mindjárt a tanév elején a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletet bocsátott ki, mely egy félhónappal későbbre halasztotta a beiratások és a tanítások megkezdését. A tanításokat október elsején kezdhették csak meg, de így is a legnagyobb nehézségek között. Az iskola épületeknek legnagyobb részét tudvalevőleg kórházaknak rendezték be, az ifjúság ezekből kiszorult, s a város vezetőségének kellett gondoskodnia arról, hogy a tanítások megkezdése érdekében megfelelő helyiségeket találjanak. Ezekben a helyiségekben helyezték el aztán az iskolákat és felváltva délelőtt, délután folynak ott a tanítások. A város összes iskoláit meg tudták nyitni, s csakis az elemi leányiskolák első és másodosztályának tanítását nem lehetett megkezdni. Ennek folytán körülbelül 2000 tanköteles leány maradt el az iskolák látogatásától. Remény van azonban arra, hogyha az egyes iskolák épületei felszabadulhatnak majd a kórházaktól, úgy ezekben is nyomban megkezdődnek a tanítások. Eppen ezért valószínűleg az ismert német szisztémához fognak folyamodni, amely szerint abban az esetben, ha szükség lesz rá, június és július hónapokban is fogják folytatni a tanításokat, hogy az ifjúságnak előremenetelét, ott, ahol szükség van rá, pótolhassák.

Bejelentette ezután a tanácsnok, hogy a közoktatásügyi miniszter leiratot intézett a városhoz egy második polgári leányiskola felállítására tárgyában. A város iskolaszéke egy szűkebb körű bizottságot küldött ki a kérdés megvitatása érdekében, s ez a bizottság a minap megtartott ülésén a következőket javasolta a város iskolaszékének. A bizottságnak az volt az álláspontja, arra való tekintettel, hogy a város a maga költségén egy második polgári leányiskola felállítására és annak fenntartására nem képes, javasolja, hogy az iskolaszék a város közgyűlése útján intézzen felterjesztést a kultuskormányhoz, hogy az iskolát a miniszterium saját hatáskörén belül állítsa fel. Ezzel hajlandó lenne a város a már létező három polgári iskolát, a két fiú és egy leány polgári iskolát teljes felszerelésükkel, berendezésükkel, terheikkel, előnyeikkel és jövedelmeikkel együtt állami kezelésbe adni át, s a jelenlegi status quo alapján annyi pénzzel járulni ezeknek további fenntartásukhoz, mint amennyit az iskolákra jelenleg is fordít. Hajlandó lenne a város még a második leányiskola felállítására ingyen telket adni, sőt a szükséges épületeket is felépítteti, ha a kultuskormány az építkezéshez szükséges összeg annuitását biztosítja. A bizottságnak ezt a javaslatát az iskolaszék is magáévé tette és ilyen értelemben fog előterjesztést tenni a város törvényhatósági bizottságának.

(—) **Az iparos tanoncok folytatólagos beírása.** Az iparos tanoncok folytatólagos beírása október hó 16-án, hétfőn, egyelőre az Illés-utcai iskolában ismét megkezdődik. A beírás a csütörtököt és szombatot kivéve mindennap délután 6 órakor lesz. Vasárnaponként délelőtt 9 órakor. Felhívtnak a mesterek, hogy a még eddig be nem írt tanulóikat a legelőbb idő alatt irassák be. Az igazgatóság.

Ismét elhalasztották a döntést a gázgyár megváltása ügyében.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad város műszaki, pénzügyi és jogügyi bizottsága Varjassy Lajos polgármester elnöklése alatt ma délután összeült, hogy a fővárosi szakértők véleménye alapján, a tanács útján tegyen előterjesztést a törvényhatóságnak a gázgyári szerződés meghosszabbítása, vagy pedig a gázgyár megváltása ügyében.

Az ülés iránt nagy volt az érdeklődés, a bizottság tagjai tekintélyes számmal jelentek meg, hogy véleményt mondjanak a nagyfontosságú kérdésben. Döntésre azonban nem került a sor, mert Koromzay Frigyes indítványára egy hétre elhalasztották a tárgyalást, melyre azután meg fogják hívni a két fővárosi szakértőt is, hogy személyesen vegyenek részt a döntésben.

Az ülést délután négy órakor nyitotta meg Varjassy Lajos polgármester s bejelentette a hármass-bizottságnak, hogy a város törvényhatósági bizottsága felkérte Ripka Ferenc dr. és Bernauer Izidor budapesti gázgyári igazgatókat, hogy a gázgyár ügyében mondjanak szakértői véleményt. A két megbízott elkészítette véleményét s azt beküldte a város vezetőségének. Bejelentette még a polgármester, hogy a benyújtott javaslatot Zádor Imre gépüzemigazgató fogja bővebben ismertetni.

A gépüzemigazgató felszólalása előtt Koromzay Frigyes kért szót s beszédében utalva a szakértők véleményének nagy terjedelmére, indítványozta, hogy a bizottság halassza el a tárgyalást. Kijelentette, hogy két napon keresztül tanulmányozta a szakértők véleményét, de kellő mértékben ezzel sem végezhetett és szükségse lenne a bizottság minden egyes tagjának még arra is, hogy jól áttanulmányozza ez ügyben folytatott előbbi tárgyalások anyagát is. Indítványozta ezért, hogy legalább egy heti tanulmányi időt adjanak a bizottság tagjainak és csak azután hozzák meg a nagyfontosságú kérdésben a döntést.

Szathmáry Mihály szintén hozzájárul Koromzay Frigyes indítványához s amellet még azt is javasolja, hogy a hármass-bizottság tagjai a jövő hét folyamán, egy napon bizalmas tanácskozássra jöjjenek össze, melyen a kérdést előkészítenék a döntésre.

A tanácskozás elhalasztásához Fényes Dezső is hozzájárult, mert nemcsak a bizottság tagjainak van szükségük arra, hogy áttanulmányozzák az elaboratóriumot, hanem a részletes tárgyalást egyelőre meg sem lehet tartani, mert a véleményekben egyes kérdések nincsenek teljesen tisztázva, már pedig ezek a kérdések annyira fontosak, hogy nélkülük a döntést nem lehetne meghozni. Indítványozza ezért még azt is, hogy meg kell kérni a szakértőket, személyesen jelenjenek meg a tárgyaláson és meg kell kérni arra is, hogy már a tárgyalás előtt állapítsák meg az aradi gázgyár kalóriájának jelenlegi értékét, a termelendő értéket és hogy ezt a kalória értéket hasonlítsák össze a sármási földgáz kalória értékével. Ezek nélkül a tárgyalást nem lehet folytatni.

Varjassy Lajos polgármester bejelentette a bizottságnak, hogy a két szakértőt a mai ülésre táviratilag meghívta, ugyilátszik azonban, hogy azok az idő rövidsége miatt nem érkezhettek meg. Az ülés elhalasztása ellen különben nincsen kifogása. És csak azért hívta össze a hármass bizottságot mára, mert annak döntését már a jövő heti közgyűlés elé akarta terjesztetni. Valószínűleg a városban, hogy nem

lesz hátrány akkor sem, ha a hármass bizottság mához egy hétre hozná meg a döntést.

Ezután Adler Andor szólalt fel. Kijelenti, hogy az elhalasztási indítványt nem pártolja, mert annyira fontos a döntés, hogy a tárgyalást ma meg kellene tartani. Elvként a kérdésben a következőket szögezi le:

— A szakértők eddigi véleményéből is meg lehet állapítani, hogy szükségünk van-e a gázgyár megváltására vagy nem? A szakértők véleményét igaz, hogy nem lehetett áttanulmányozni, de át lehetett olvasni. Szerintem nem fontos, hogy tudják a kalória értékét. Hiszem, hogy a törvényhatósági bizottság úgy fog határozni, hogy a város a gázgyárat megváltsa, mert a szakértők véleménye olyan szépen festi le a megváltás előnyeit, hogy ellene nehéz lenne szólni. Ha a közgyűlésen ellenezni fogja ezután a szakértői vélemény után a gyár megváltását, valószínűleg nem lesz nagy pártja ebben és meglehet az is, hogy egyedül marad véleményében, de mégis megteszi majd kifogásait a házi kezelés ellen, hogy akkor egyedül maradok. Kijelenti ezután, hogy igyekszik meggyőzni a bizottságot arról, hogy nem mind arany a mi fénylik. Nem újság az a kijelentés, hogy csak a községi üzemekkel lehet okos városi politikát csinálni. Csakhogy ez az elv a papiroson van meg, gyakorlatban azonban ez egészen másképp fest. Láttam, hogy Budapesten is, ahol a kellő szakértelem hiányzott, milyen óriási botrányokat vert fel az üzemek házi kezelése. Az első főkvánsága az, hogy előbb vegyék meg a gombot és majd csak azután a kabátot. Már most akarja tudni, ha esetleg megváltanák a gázgyárat, ki lesz annak igazgatója és ki lesz az ellenőrző szakértője? Mert a szakértelem hiánya a vezetésben mindjárt csődbe kergetheti az intézményt. Ő csak akkor hajlandó a megváltást elfogadni, ha tudja, ki lesz az intézmény vezetője. Így tehát nem foglalt állást a kérdésben, amíg nem látja elintéztnek a személyi kérdéseket is. Hangoztatja azt is, hogy ha megváltanák a gázgyárat, ebből teljesen különálló üzemet kell létesíteni, melyet azután kereskedelmi szellemben kell majd vezetni.

Ezután Málék Lajos dr. szólalt fel: aki szintén hozzájárult a tárgyalás elhalasztásához, de kijelenti, hogy nem helyesli azt, hogy a fővárosi üzemek ügyeit belekeverik ebbe a kérdésbe. Ma még nem lehet arról beszélni, hogy ki legyen igazgatója a gázgyárnak. A szakértőket a törvényhatóság egyhangú határozatára hívták meg és ha némi pótlásra lenne szükség, akkor hívják azokat még egyszer meg.

Kertész Miksa dr. felszólalásában kifejti, hogy a törvényhatóság is amellet van, hogy a gázgyárat meg kell váltani és most két fővárosi szakértőt is megerősített ez a vélemény. Örömmel üdvözi a fővárosi szakértők véleményét, a mely kimutatja, hogy a megváltás milyen előnyöket jelent a városra nézve. Egyébként szintén hozzájárul a tárgyalás elhalasztásához.

Zádor Imre gépüzemigazgató szintén örömmel járult hozzá Koromzay Frigyes igazgató indítványához, mert maga is talált a szakértői véleményben olyan tételeket, melyek nincsenek kellően megvilágítva. Ezekre pedig feltétlenül ki kell kérni a szakértőktől a felvilágosításokat. A fővárosi üzemeknél előfordult ba-

jokra vonatkozólag hangoztatja, hogy ezek a bajok nem a rendszeren multak, hanem ezek személyi okok voltak. A budapesti gázgyárnál nagy és szép eredményeket értek el. A vidéki városok üzemait is meg lehet nézni. Tudja, hogy Debrecenben, Pozsonyban, sőt Temesváron is szép eredményt értek el az összes üzemek házi kezelésbe való vételével. Hangsúlyozza azonban, hogy az üzemeknél feltétlenül szükséges a helyes kereskedelmi vezetés.

Adler Andor szólalt fel azután ismét, pár szóval válaszolt Zádor Imre és az előtte felszólaló beszédjeire, s kijelentette, hogy maga is mindig azt az elvet vallotta, hogy a városnak meg kell váltani a közüzemeket és akkoriban, amikor a város a lóvasut megváltását tárgyalta, a megváltás mellett eleinte úgy szólván egyedül volt. A vidéki üzemekre vonatkozólag ő úgy tudja, hogy nem mindenütt mentek a legjobban a dolgok. Hangsúlyozza ismételtén, ha akarják váltsák meg a gázgyárat, de akkor kereskedelmi szellemben csinálják azt.

A polgármester bejelentette a bizottságnak, hogy a fővárosi szakértőkkel személyesen is tárgyalt s ezek azt mondták, hogy a megváltás fényes jövőt jelent a városra nézve, de természetesen csakis megfelelő vezetés mellett, ha az üzemet kereskedelmi szellemben vezetik. Faragó Rezső amellet szólalt fel, hogy elvileg döntsének ma és a részletek felett való tárgyalást halasszák el. Többek felszólalása után végül a bizottság úgy határozott, hogy a tárgyalást mához egy hétre elhalasztja és felkéri a két szakértőt, hogy ezen a tárgyaláson személyesen jelenjenek meg és hogy a gyár kaloriaértékével már előbb foglalkozzanak, Fényes Dezső indítványához képest. Az ülés ezután véget ért.

VAROS ES MEGYE.

A második mély furásu kut. Az Aradi Villamosági Részvénytársaság által a villamosági telep udvarán, a vízvezetési kutaktól mintegy 300 méter távolságban 0.27 méter átmérőjű vasesővel létesíteni szándékolt második mély furásu kuthoz tartozó vízhasználat és vízműveinek engedélyezésére vonatkozó kérelem, tervek és szakértői észrevétel, a műszaki leirással együtt f. évi november hó 18-ig a polgármesteri hivatalban tekinthetők meg az érdeklődők által.

Közgyűlés. Az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1916. évi október hó 18-án délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben a következő ügydarabok kerülnek még, a már ismertetett tárgysorozaton kívül folytatólagos tárgyalás alá: 18. A tanács előterjesztése az Arad városi női felsőkereskedelmi iskolánál egy rendes tanítói állás szervezése tárgyában. — 19. Ugyanaz, bemutatja a községi iskolaszéknek a meglévő három polgári iskolának állami kezelésbe való átadására és a második polgári leányiskola létesítésére vonatkozó javaslatát. — 20. Farkas József dr. városi könyvtáros engedélyt kér arra, hogy mellékfoglalkozásként hírlapírói munkát végezhesen. — 21. A tisztii ügyészség bemutatja Schaffer Richárdal az árvaház központi tütéshöz szükséges kazán szállítása tárgyában megkötött szerződést jóváhagyás végett. — 22. Zászló Mózes aradi lakosnak felebbezése a tanács 20316/1916. sz. határozata ellen. — 23. A tisztii ügyészség bemutatja Kerpel Izsó aradi céggel az iparos tanonc-iskolához szükséges tanszerek szállítása tárgyában megkötött szerződést jóváhagyás végett. — 24. A gazdasági szék jelentése a vételre ajánlott hunyadmegyei tüzifa megvétele tárgyában. — 25. A tanács előterjesztése a Kemerle András és Moravék István által emelt új épületek bérjévedelmeire a községi adómentesség megadására tárgyában. — 26. Németh Gyula dr. városi irnok kérvénye kegydíj utalványozás iránt.

Sebesült oláh foglyok között.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az erdélyi fronton minden vonalon erősen szorítjuk vissza az oláhokat. Minden erőlködésük megtört, visszavonulásuk csufos meneküléssé fajult. Már a sebesültek eltakarításával sem törődnek, az elhagyott csatatereken százával maradnak vissza a vérző katonák. A front mögötti városok kórházai zsúfolásig megteltek, a sebesülteknek az ország belsejébe való elszállítását most kezdték meg. Az aradi liceum-kórházban gyűjtik össze a sebesült oláh foglyokat, itt várják meg a további intézkedést.

Az Aradi Közlöny munkatársa látogatást tett közöttük és ez alkalommal érdekes dolgokat volt módjában hallani.

Egy sebesült tiszt kezdte:

— Ez a háború nem a nép háborúja, mondja, bár mindnyájan tudtuk, hogy nem kerülhetjük el. Az agitátorok csinálták és a dolgukban biztosak voltak. A mi népünk fanatikus, könnyen félrevezethető. A miniszterek jól tudták, hogy szükség esetén a fellázított tömeggel az orosz agitátorok még terrorizálni is tudták volna őket. A háborúra már az év eleje óta készülődött a hadsereg. A luki csata után már nem is titkolódtak. Az aktívokat egyes helyeken koncentrálták s igen erős gyakorlatokat végeztek velük. Minket, tartalékosokat június 13-án hívtak be. Természetesen a mozgósítás a legnagyobb titokban történt. Mindenki kapott egy piros lapot, amelyen pontosan fel volt tüntetve a jelentkezés helye (a lapot meg is mutatja). A katonaság telefonon utasította a jegyzőket és csendőroket, akik aztán beállítottak minden házba és személyesen megmondták a mozgósítási parancsot.

A román hadseregben uralkodó kedvet így festette le a hadnagy:

— Eleinte mindenki meg volt arról győződve, hogy Erdélyt hamarosan elfoglaljuk. Az első sikerek igazolták is ezt a föltevést, de aztán jött az ellenség ellentállása és a mi visszavonulásunk. A lelkesedés egyszerre lelohadt és mindenki átkozta a háborút. Ma már senki sem hisz a győzelemben. A nagyalású tiszték azt hangoztatják, hogy a nagy veszteségeknek az oroszok az okai. Nagy segítséget ígértek, de a sokat emlegetett hatalmas orosz haderő ide csak egy pár embert küldött. Az orosz és a román tiszték között állandó a verekedés.

Egy másik ágyon fekszik egy klézsi születésű román alattvaló. Csak magyarul beszél és érzésében is inkább hozzánk tartozik. Őt is arra kényszerítették, hogy ellenünk fogjon fegyvert. A nagyszebeni ütközet után menekülés közben sebesült meg. A határon egy erdőben táboroztak, a mikor csapatostól jöttek a menekülő oláhok. Eleinte a magyarok helyi sikereire gondoltak, de hamarosan keservesen tapasztalták, hogy döntő győzelemről van szó. Két óráig volt a leggyilkosabb tüzesőben. Menekülni akart, de hátulról orosz metódus szerint fegyverekkel hajtották vissza őket. Ekkor érte egy gránátszilánk. A sógora odaugrott és karjaiba vette:

— Ne félj! Nem engedlek elpusztulni! — mondotta.

Elvesztette eszméletét és csak akkor tért magához, amikor homlokát hűs vízzel borogatták. A sógora sokáig ápolta, majd elmenekült. Bucsuzáskor megszorította a kezét és csak annyit mondott:

† Én már nem veszek többet puskát a kezembe!

A megsebesült katona kedves epizódot beszélt el Take Joneszku háborús izgatásáról:

— A háború kitörése napján Take Joneszku összefogdosott egy csomó részeg embert. Körülbelül harminc-negyven züllött alak lézenghetett a háza előtt. Még fizetett egy pár liter pálinkát s aztán utnak indította őket. Hamarosan hangos lett az utca:

— Éljen a háború!

— Az igazság kedvéért meg kell jegyezni, fejezte be előadását a sebesült katona, hogy a jobbjézésű emberek undorral nézték ezt a megrendelt tüntetést.

H I R E K.

A 33-as baka és a — bajuszpedró.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Piros tábori lapok szállnak ide szerkesztőségünk asztalára. Egyik napon, úgy mint a másikon, híreket hoznak a messze fronton küzdőkről s híreket kérnek az otthonmaradott kedvesekről. A fogolytáborok sárga és zöldes lapjai is mindennapi vendégeink. De mostanában egy sem hozott annyi derűt, kedves humort közénk, mint az a piros kártya, melyet a mai posta tett le elénk.

Nagy szomorúsággal ujságolja e kártyán a 33-ik gyalogezred 5-ik feldkompanijának vitéz legénysége, hogy baj van a fronton. No, ne tessék megijedni, nem a muszkával van a baj, azzal szemben csak kivágja a rezet a vitéz bakasereg. Egyebütt van nagy baj.

Talán a menázsival? Azt se tessék gondolni, olyan darab husok uszkálnak a jó paprikás zsíros gulyásleben, hogy megnyalhatná odahaza a vicispán is az ujját utána, ha tudniillik a vicispánnak ilyen jó darab husra tel-lenék. De nem telik ám.

Másutt van a baj. A bajusz körül van a galiba. A szép, felfelé fodoruló fiatal bajusz körül, vagy a hollószárnyaként lefelé csüngő öreg népfelkelő ismertető jele körül.

Kiadták ugyanis parancsba, odafent a fronton, hogy ne csak a szuronnal, puskagolyó-bissal, hanem a bajusszal is imponálni kell az ellenségnek! Hát hiszen a magyar virtus megnyilvánul abban is, hogy a válságosabb pillanatokban megpödríti az öreg esont a kunkorodó bajuszt s félkézzel odaesap, ahova nem is gondolja az ellenség. A magyar ember nem is szereti leborotválni a bajuszt, nem szeret magából komédiás képet csinálni, de azért mégis nehéz dolog az, odakünn a fronton, rendben tartani az ajkak hősét, mert furesa portéka a bajusz. Makrancos és gonoszkodó, nem enged a parancsnak, ha az öreg baka egy menybéli paszujos ebéd után jól kimossa egy pohár borban s kétfele töröli a mundur két ujjával, ne tessék hinni, hogy könnyen megáll a bajusz. A bajusz rakoncátlan, annak nem elég egy pohár bor, de még egy kancsó víz sem, ahhoz bajuszpedró illik. Odahaza a faluban már csak azért is, hogy a tiszaujlaku bajuszpedró jó szagára odafelejtkezzék egy-két menyeeskénnek, vagy leánynak a szája a kunkorgó bajuszra. De itt a fronton nincsen bajuszpedró, mán pedig anélkül meg nem áll a bajusz, belélog a szájba, hamarabb iszik a kanálból, mint az ember szája. Már mostan a parancs szerint a bajuszt levágni nem szabad, sőt gondolni kell. De mi a fészkes csudával gondolza a frontbéli becsületes 33-as magyar baka, mikor ezen a fránya vidéken sok rusnyák között nem ismerik a bajuszpedró hírét. Azért ne tessék haragudni reánk tisztelt szerkesztő ur, hogy arra kérjük, sziveskedjék kinyomtatni abba az ujságba, hogy küldjenek bajuszpedró otthonról, annyi skatulyával, amennyit csak

birnak, elfogy itt a magyar legények között, mert, hogy igen megnőtt a bajusz a háború alatt.

— Marosvásárhelyre költözik az erdélyi kormánybiztosi hivatal. Kolozsvárról jelentik: Az erdélyi kormánybiztosi hivatal, amelynek élén — mint tudvalevő — Betegh Miklós dr. aranyos-tordai főispán áll, eddigi székhelyéről, Kolozsvárról Marosvásárhelyre költözik, ahol hétfőn már meg is kezdi működését. A kormánybiztosi hivatalnak ez a beljebb eső területre való költözködése, a hadihelyzet szerencsés megváltozásának az eredménye és azt mutatja, hogy Erdély már hamarosan egészen megtisztul az ellenségtől.

— Kintzig Dénes halála. Előkelő aradi uricsalád borult gyászba a mai napon egy fiatal huszárszászlós halála miatt. Kintzig Dénes az északi harctéren hősiességben ez év tavaszán megsebesült. Egy orosz golyó szétromosolta szemidegeit s egyik szemére meg is vakult. Aradon megoperálták s állapotában örövendetes javulás állott be, ismerőseivel, kik meglátogatták, már hosszabb időre terveket is szőtt a szegény tragikus sorsu fiatal katona. Pár nappal ezelőtt azonban komplikáció állott be s agyhártyagyulladás tünetei mutatkoztak a sebesültön. Az aradi kórház egyik termében helyezték el, de az életnek megmenteni nem tudták s ma kiszenvedett. Rendkívül szeretetreméltó, szimpatikus fiatalember volt a megboldogult, akit hozzátartozóin kívül is sokan szerettek Arad város ur társadalmában. Midőn pár héttel ezelőtt az utcán fekete szemüveggel megjelent, sok meleg szív nézett az ismerős és jóbarát arcára, szánakozó szeretettel. Kintzig János Arad város főispánjának unokácsese volt s a szeretett főispán gyászában részt vesz Arad város egész társadalma. A fiatal hős temetése hétfőn lesz.

— Tankönyvet a menekült gyermekeknek. A menekült szülők gyermekei részére szükséges tankönyvek, és taneszközök beszerzésére adakoztak: Arad-csanádi vasut 100, Aradi Vilamos Részvénytársaság 20, Aradi Általános Takarékpénztár 25, Crisana Takaréék és hitelintézet Nagyhalmagy 20, Elek és Vidéke Takaréék és segélyegyesület 50, M. kir. Folyam-mérnöki hivatal személyzete, Arad 20, Ferenczy Irma kisperegi áll. óvónő 4, Kereskedők Takaréék és Hitel Szövetkezete Arad 25, Kisjenői Takarékpénztár 20 és a Soborsini Takarékpénztár 20 koronát. Kehrer Károly kir. tanfelügyelő.

— Köszönetnyilvánítás. Az aradi „Fehér Kereszt” gyermekvédő egyesület által fenntartott csecsemő rendelő intézet és tápkonyha segélyezésére báró Neuman testvérek 80 kg. lisztet és Bleier Ignác 25 korona készpénzt adományozott. A nagybecsű adományokért ez uton is köszönetet mond az aradi „Fehér Kereszt” gyermekvédő egyesület nevében Leitner Ernő dr. helyettes-elnök.

— Segítsük a menekülteket. Aradvármegye főispánjához a megyében elhelyezett erdélyi menekültek részére Runge Józsefné, Borosbes 50 korona, Körtvályessy Miklós, Talpas 40 korona készpénzt, míg Solymossy Lajos báró Apatelek, Mairovitz Mór és Fiai Máriaradna, Arad-Csanádi Egyesült Vasutak igazgatósága, Czuker Ferenc Halmagyecses egy-egy vagon tüzfát, Sulkovszky herceg-féle uradalom Pantokota és Grosz József Lippa pedig két-két vagon tüzfát adományoztak.

— Adomány. Stampa Béláné gyoroki áll. el. isk. tanítónő növendékei gyűjtéséből 6 koronát juttatott lapunk útján a vak katonák javára.

LEGUJABB.

Erkezett reggel fél 4 órakor.

Olaszország a külön béke mellett.

Zürich. Rómából érkezett jelentések szerint Giers quirináli orosz nagykövet szabadságra ment. Ugyanekkor visszahívták az olasz főhadiszálláson lévő orosz vezérkari tiszteket. Sonnino és az orosz követ közötti viszony igen feszült. Hírlik, hogy Olaszország a londoni külön békére vonatkozó egyezményhez nem járult hozzá a kívánt mértékben. Az entente ez irányu megegyezését tudvalevőleg egyedül csak Olaszország nem írta alá.

Stockholm. Cantacuze herceg külön misszióval Pétervárra érkezett, hol

tárgyalt Stürmer báró, hadügyminiszterrel, majd elutazott a főhadiszállásra, mert megbízatása, megsürgetni az orosz-román katonai egyezmény betartását.

Stockholm. Bukarestből jelentik: A Epoca a következőket írja: Romániában mindenki gyászol. Aggodalommal nézünk a jövő felé. A hivatalos hallgatás ellenére is tudjuk, hogy a front Bukarest felé közeledik. A családok naponta kapják a gyász híreket a frontról. Miért hallgat a kormány? Bratiann két év után sem készülhetett el a háborúra? Az erdélyi tragédia a hadvezetőség kapkodásának a következménye.

— Elhunyt újságíró. A budapesti Liget-szanaszatóriumban pénteken éjjel meghalt Kopár Kintzig Ferenc, a Budapest segédszerkesztője, aki hosszú időn keresztül az „Aradi Közlöny” munkatársa volt. Hosszabb idő óta betegeskedett, míg most szenvedésétől megváltotta a halál. Mindössze 38 éves volt. Halálát feleségén és kisleányán kívül kiterjedt, előkelő rokonság — köztük Kintzig János Arad város főispánja — gyászolja. Temetése vasárnap délelőtt lesz a Kerepesi temető halottas házából.

— A menekülteknek. Az erdélyi menekültek részére újabban a következő adományok érkeztek Kintzig János főispán hivatalába: Magyar ajku baptisták második adománya 50 korona, Heitz Nándor dr. 40 korona. Boro Jenő izr. hitközség gyűjtése: Kohn Mór Selénd 50 korona, Pless Sámuel Sikula 10 korona, Burián Nusi Borosjenő 10 korona, Salamon Arpád Borosjenő 5 korona.

— Mennek vissza a székelyek. Marosvásárhelyről írják: Tegnap reggel hosszú kocsisor vonult végig a Deák Ferenc-utcán. Menekülők voltak. A közönség megszokta, hogy a menekülők szekereinek nyugat felé legyen fordítva a rudja s most örömmel látta, hogy keletnek gördülnek a kerekek. Megszólítottuk az egyik öreg székelyt:

— Hova mennek, atyafiak?

— Hazafelé, uram, hazafelé! Valahol Aradon túl hallottuk, hogy a beste oláh takarodik kifelé az országunkból. Mindjárt meg is fordítottuk a szekér rudját. Megyünk hazafelé. Mire mi odaérünk, nem lesz oláh Erdélyben s mi még a házuk hamvában is jobban fogjuk érezni magunkat, mint idegenben.

— Üzenet az orosz fogságból. Gyöngyösi János 33. gyalogezredbeli katona, magyar-pécskai bognármester, — kinek jelenlegi címe: „Prisomsier de guerre Gyöngyösi János No. 15139 Usine Union” Makedzka. obl, Dsuskago Russland — az Aradi Közlöny útján küld fogságából ismerőseinek sok-sok üdvözetet, s azt a hírt, hogy istennek hála teljesen egészséges. Szép Lajos aradi lakos — szintén orosz fogságból — arra kér bennünket, hogy hozzátartozóival és ismerőseivel tudassuk, hogy 6 már husz hónapja van a perms-i kormányzó-ságban Krasnafinsk nezd-en, s ez idő alatt Magyarországból egyetlen levelére sem kapott választ.

— A Szociális Missziótársulat aradi szervezete f. hó 16-án, hétfőn délután 5 órakor a városháza dísztermében tartja októberi összejövetelét *Schlachta* Margit előadásával egybekapcsolva. A tagokat és érdeklődőket ezuton is meghívja az előadásra.

— Menekülteket keresnek. Kovács Kálmán (Alsóvárosi, u. p. Szászváros) keresi Petrikáról menekült nejét és három gyermekét. — Ungurán Péternét keresi férje, Ungurán Péter, sebesült katona. Címe k. u. k. Epidémiaspítal 16, Arad. — Cintos András közkatona, I.-R. Nr. 64. IV—25. Marschkompanie, Etappen-Post 274, keresi édesanyját, Cintos Mártonnét és három testvérét, akik a háromszék-megyei Oltsemről menekültek.

— A newyorki tőzsde fekete napja. Kopenhágából táviratozzák: Csak most érkeznek Newyorkból hírek, amelyekből kitűnik, hogy hétfőn a newyorki tőzsdén olyan válságos volt a helyzet, mint még soha az 1907. novemberi fekete napok óta. Amikor sorra követték egymást a jelentések hajók elsüllyesztéséről, a piac egészen elvesztette egyensúlyát. A spekulánsok, akik a legutóbbi hónapokban óriási nyereségeket értek el a felszerelési gyárak felhajtott árfolyamu részvényeivel, vad kétségbeeséssel dobták papírjaikat ezrével a piacra úgy, hogy hirtelen szerzett eddigi nyereségeik néhány perc alatt odavesztek. A haute finance-nak kellett közbevetnie magát a piac megszilárdítása érdekében, hogy elejét vegye a beláthatatlan veszteségeknek.

— Nagy kabaré-estély az erdélyi menekültek javára. Arad legkitűnőbb műkedvelőiből álló társaság e hó 21-én, szombaton este nyolc órakor a kulturpalotában, az erdélyi menekültek javára nagyszabású kabaré-estélyt rendez, melynek védnökségét Vásárhelyi Janka, az aradi Vörös Kereszt elnöknője, Kintzig János Arad város főispánja és Lócs Rezső helyettes polgármester vállalta el. Rendkívül vonzó, disztinált, egyenesen szenzációs számba menő műsort állított össze a kabaré rendezősége és a szereplők sorában nemcsak az aradi műkedvelők, hanem a szintársulat legkiválóbb erői vesznek részt. Jegyek már előre válthatók 1—2 és 3 korona árban ifj. Klein Már könyvkereskedésében és az előadás előtt a pénztárnál.

— Meghívó. A Kölesy-egyesület folyó évi október hó 23-án délután 5 órakor a kulturpalota könyvtárának helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, melyre az egyesület tagjait tisztelettel meghívjuk. Ha a rendkívüli közgyűlés okt. 23-án határozatképes nem lenne, úgy azt a megjelont tagok számára való tekintet nélkül folyó évi október hó 30-án ugyan-
csak délután 5 órakor fogjuk megtartani. Tárgysorozat: 1. Az alelnöki tisztség betöltése. 2. A kulturpalota felügyelő-bizottságába egy tag beválasztása. 3. A titkári teendők ellátására megbízás adása. 4. Egy választmányi tagsági hely betöltése. 5. Jelentés a Varjassy Arpád szobor-alapról. Az elnökség. 3091

— Felhívjuk olvasóink figyelmét a mai lap számunkhoz csatolt *Szántó és Tarsa Bank* Budapest, mellékletére. Ritka eset, hogy egy osztálysorsjáték üzlet ügyfeleinek oly sok nagy és jelentékeny nyereményt fizethetett ki, mint épen Szántó és Tarsa Budapest, mely körülmény felemlítését nem mulaszthatjuk el.

— Német Berlitz-tanfolyamon a német nyelv rövid idő alatt elsajátítható. Esti tanfolyam. Tandij havi tizenkét korona. Engel magániskola. (Lázár Vilmos-utca 2.) 4929.

— A hölgyközönség figyelmébe ajánlom dus választéku kosztümszövet-raktáramat. Varga Kálmán női szabó, Arad, Deák Ferenc-utca 39. I. emelet. 4958

Sikeres harcaink az Adrián.

— Távirati tudósítás. —

Zürich. A Neue Züricher Zeitung írja olasz forrásból:

Az Adria 500 mérföld hosszú és 60 mérföld széles öble három kitűnő támaszpontot nyújt az osztrák-magyar flottának: Cattarót, Sebenicót és mindenekelőtt Pólát, melynek öblökkel teli partja az előtte fekvő apró szigetekkel számos olyan kikötőhelyet rejteget, melyeknek megközelítése lehetetlen. Az olasz part ezzel szemben teljesen védtelen s nincs olyan öble vagy kikötője, mely megerősíthető volna. Az olasz flottának a Velencétől Brindisiig terjedő 380 mérföldes partvonalon nincs egyetlen támaszpontja sem. Ez a helyzet okozza aztán, hogy az olasz flotta külső, extenzív akciókra kényszerül, míg az osztrák-magyar hajóhad intenzív akciókat folytathat annak a körívnek a közepén, amelyen az olasz flotta kénytelen operálni. Az olasz flotta így védtelen szárnyakkal kénytelen harcolni. Ebből következik az adriai hadműveletek egyforma lefolyása: az osztrák-magyar hajók váratlan támadást intéznek az olasz part bármely partja ellen, s mire az olasz hajóhad üldözéseikre siet, már nem akadályozhatja meg, hogy vissza ne térjenek állomáshelyükre. És ez a helyzet az, amely lehetetlenné teszi Olaszország számára, hogy a kezdeményezést magához ragadja.

Valószínű, hogy a helyzet a háboru egész tartama alatt ugyanez marad. Ausztria-Magyarországra nézve ez kívánatos is, mert kénytelen flottáját a háboru utánra lehetőleg érintetlenül megtartani, mert a háboru után már nem számíthat az olasz flotta segítségére, mint a háboru előtt. Viszont Olaszország épen, mert a monarchia flottájának nem tud ártani, kénytelen a szárazföldi háboruban megszerezni a garanciákat azért, amiért háborut kezdett: az Adrián való biztonságaért. Az adriai tengeri háboru így függ össze az olasz szárazföldi hadműveletekkel, melyeknek okát a háboru kezdetétől fogva épen a haditengerészeti helyzetben kell keresnünk.

Luganó. Az Idea Nazionale összeállítása szerint Olaszország májustól augusztusig 105 kereskedelmi hajót veszített, ami több mint 150.000 tonnányi veszteséget jelent. Ez a csapás annyival érzékenyebb, mert a hajókkal nagyon sok hadiszor pusztult el. A Secolo szerint a megtorpedózott és bombákkal elpusztított hajók száma egyre nő. Minthogy az olasz kereskedelmi flotta összes tonnatartalma egymilliókétszáz ezer, Olaszország ebben a négy hónapban kereskedelmi hajóinak nyolcadrészét veszítette el.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Z. E. Temesvár jelenlegi polgármestere Geml József.

F. Gy. A menekültek részére minden ruhá-
nemű a Nővédelmi hivatalba küldendő.

L. F. Egy ujonnan kinevezett hadnagy illetékei 140 kor. havidíj, 2 kor. napi készülségi-, illetve 5 kor. napi hadi pótdíj, 21 kor. átvonulási szállásilleték, 10 kor. butorberaktározási illeték és 16 kor. tisztiszolga válság. A felszerelési illeték fegyvernemek szerint változik.

B. M. (Feld Post 60.) Arad város jelenlegi főispánja Kintzig János, a vármegyéé pedig Baross Ferenc dr.

KURZER BERTALAN

végzett bécsi orvosi egyetemet és Budapesten vizsgázott fogtechnikus műterme Weitzer J.-u., Minorita-palota, II. em.

Fogat huz, plombál. Készít egyes fogat ép úgy, mint egész fogsorokat, arany koronákat és arany hidakat.

(Beck Testvérek vegyi gyár, Győr. Alapított ott 1900. Évi termelés 15 millió doboz.)

PYRRAM

CIPŐ-KRÉM

Mai naptól elsőrendű **juh hus** levesnek gulásnak, mely a marhahúst pótolja, mélyen leszállított árban, valamint naponta friss vágású bárányhús **kapható**
Krämer Béla
hentes és mészáros, Karolina-u. és Ferenc-tér sarok (Brunhuber-ház.) 5344

Legjobb fogviz
több nemzetközi kiállításon legmagasabb kitüntetésben részesült.
500 koronát fizetnek annak, ki nála mellett, üvege 1 kor. valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlök. Ed. Bartilla-Winkler utóda L. Plan Wien, X., Götthe-gasse 7. Kapható minden gyógyszerárban és drogueriarban. Aradon: G. Földes Kelemen, Deák Ferenc u. 11. sz., Hehs Vilmos, Bathyany-u., Hajós Árpád gyógyszerárban és Vojtek és Weisz drogueriarjában. Vidékre — ahol nem kapható — küldök 7 üveget kor. 7.20 bementve. Kérjük mindenütt határozottan Bartilla-féle fogvizet. Hamisítványok feljelentői jól díjaztatnak. 3921

Dr. Palócz k. egészségügyi tanár v. kórházi specialista orvos
Budapest, IV., Károly-körút 2. sz.
Sok évi óriási speciális praxisa folytán teljes bizottsággal felismeri és kigyógyítja úgy férfiaknál, mint nőknél a titkos és nemibetegségeket, valamint az azokból származó összes bajokat. Rendel hétköznapokon d. e. 10-12. d. u. 3-5 óráig. Ha személyesen lehetetlen volna megjelenni, válaszbelveges levele szívesen ad **díjaztat** felvilágosítást afelől, hogy otthoni kurával hogyan szabadulhat meg gyökeresen a bajától. 6911

8 fillér
(1 levelezőlapért) a költsége, ha főrajegyzékemet kéri, melyet kívánatra **díjaztat** küldök.
Első órágyár: Konrad János cs. és kir. udv. szőlítő Brűx 1100. sz. Csehország.
Nikkel v. acél horgony-órák K 6.-, 7.-, 8.-, 9.-, 10.-, 11.-, 12.-, 13.-, 14.-, 15.-, 16.-, 17.-, 18.-, 19.-, 20.-, 21.-, 22.-, 23.-, 24.-, 25.-, 26.-, 27.-, 28.-, 29.-, 30.-, 31.-, 32.-, 33.-, 34.-, 35.-, 36.-, 37.-, 38.-, 39.-, 40.-, 41.-, 42.-, 43.-, 44.-, 45.-, 46.-, 47.-, 48.-, 49.-, 50.-, 51.-, 52.-, 53.-, 54.-, 55.-, 56.-, 57.-, 58.-, 59.-, 60.-, 61.-, 62.-, 63.-, 64.-, 65.-, 66.-, 67.-, 68.-, 69.-, 70.-, 71.-, 72.-, 73.-, 74.-, 75.-, 76.-, 77.-, 78.-, 79.-, 80.-, 81.-, 82.-, 83.-, 84.-, 85.-, 86.-, 87.-, 88.-, 89.-, 90.-, 91.-, 92.-, 93.-, 94.-, 95.-, 96.-, 97.-, 98.-, 99.-, 100.-, 101.-, 102.-, 103.-, 104.-, 105.-, 106.-, 107.-, 108.-, 109.-, 110.-, 111.-, 112.-, 113.-, 114.-, 115.-, 116.-, 117.-, 118.-, 119.-, 120.-, 121.-, 122.-, 123.-, 124.-, 125.-, 126.-, 127.-, 128.-, 129.-, 130.-, 131.-, 132.-, 133.-, 134.-, 135.-, 136.-, 137.-, 138.-, 139.-, 140.-, 141.-, 142.-, 143.-, 144.-, 145.-, 146.-, 147.-, 148.-, 149.-, 150.-, 151.-, 152.-, 153.-, 154.-, 155.-, 156.-, 157.-, 158.-, 159.-, 160.-, 161.-, 162.-, 163.-, 164.-, 165.-, 166.-, 167.-, 168.-, 169.-, 170.-, 171.-, 172.-, 173.-, 174.-, 175.-, 176.-, 177.-, 178.-, 179.-, 180.-, 181.-, 182.-, 183.-, 184.-, 185.-, 186.-, 187.-, 188.-, 189.-, 190.-, 191.-, 192.-, 193.-, 194.-, 195.-, 196.-, 197.-, 198.-, 199.-, 200.-, 201.-, 202.-, 203.-, 204.-, 205.-, 206.-, 207.-, 208.-, 209.-, 210.-, 211.-, 212.-, 213.-, 214.-, 215.-, 216.-, 217.-, 218.-, 219.-, 220.-, 221.-, 222.-, 223.-, 224.-, 225.-, 226.-, 227.-, 228.-, 229.-, 230.-, 231.-, 232.-, 233.-, 234.-, 235.-, 236.-, 237.-, 238.-, 239.-, 240.-, 241.-, 242.-, 243.-, 244.-, 245.-, 246.-, 247.-, 248.-, 249.-, 250.-, 251.-, 252.-, 253.-, 254.-, 255.-, 256.-, 257.-, 258.-, 259.-, 260.-, 261.-, 262.-, 263.-, 264.-, 265.-, 266.-, 267.-, 268.-, 269.-, 270.-, 271.-, 272.-, 273.-, 274.-, 275.-, 276.-, 277.-, 278.-, 279.-, 280.-, 281.-, 282.-, 283.-, 284.-, 285.-, 286.-, 287.-, 288.-, 289.-, 290.-, 291.-, 292.-, 293.-, 294.-, 295.-, 296.-, 297.-, 298.-, 299.-, 300.-, 301.-, 302.-, 303.-, 304.-, 305.-, 306.-, 307.-, 308.-, 309.-, 310.-, 311.-, 312.-, 313.-, 314.-, 315.-, 316.-, 317.-, 318.-, 319.-, 320.-, 321.-, 322.-, 323.-, 324.-, 325.-, 326.-, 327.-, 328.-, 329.-, 330.-, 331.-, 332.-, 333.-, 334.-, 335.-, 336.-, 337.-, 338.-, 339.-, 340.-, 341.-, 342.-, 343.-, 344.-, 345.-, 346.-, 347.-, 348.-, 349.-, 350.-, 351.-, 352.-, 353.-, 354.-, 355.-, 356.-, 357.-, 358.-, 359.-, 360.-, 361.-, 362.-, 363.-, 364.-, 365.-, 366.-, 367.-, 368.-, 369.-, 370.-, 371.-, 372.-, 373.-, 374.-, 375.-, 376.-, 377.-, 378.-, 379.-, 380.-, 381.-, 382.-, 383.-, 384.-, 385.-, 386.-, 387.-, 388.-, 389.-, 390.-, 391.-, 392.-, 393.-, 394.-, 395.-, 396.-, 397.-, 398.-, 399.-, 400.-, 401.-, 402.-, 403.-, 404.-, 405.-, 406.-, 407.-, 408.-, 409.-, 410.-, 411.-, 412.-, 413.-, 414.-, 415.-, 416.-, 417.-, 418.-, 419.-, 420.-, 421.-, 422.-, 423.-, 424.-, 425.-, 426.-, 427.-, 428.-, 429.-, 430.-, 431.-, 432.-, 433.-, 434.-, 435.-, 436.-, 437.-, 438.-, 439.-, 440.-, 441.-, 442.-, 443.-, 444.-, 445.-, 446.-, 447.-, 448.-, 449.-, 450.-, 451.-, 452.-, 453.-, 454.-, 455.-, 456.-, 457.-, 458.-, 459.-, 460.-, 461.-, 462.-, 463.-, 464.-, 465.-, 466.-, 467.-, 468.-, 469.-, 470.-, 471.-, 472.-, 473.-, 474.-, 475.-, 476.-, 477.-, 478.-, 479.-, 480.-, 481.-, 482.-, 483.-, 484.-, 485.-, 486.-, 487.-, 488.-, 489.-, 490.-, 491.-, 492.-, 493.-, 494.-, 495.-, 496.-, 497.-, 498.-, 499.-, 500.-, 501.-, 502.-, 503.-, 504.-, 505.-, 506.-, 507.-, 508.-, 509.-, 510.-, 511.-, 512.-, 513.-, 514.-, 515.-, 516.-, 517.-, 518.-, 519.-, 520.-, 521.-, 522.-, 523.-, 524.-, 525.-, 526.-, 527.-, 528.-, 529.-, 530.-, 531.-, 532.-, 533.-, 534.-, 535.-, 536.-, 537.-, 538.-, 539.-, 540.-, 541.-, 542.-, 543.-, 544.-, 545.-, 546.-, 547.-, 548.-, 549.-, 550.-, 551.-, 552.-, 553.-, 554.-, 555.-, 556.-, 557.-, 558.-, 559.-, 560.-, 561.-, 562.-, 563.-, 564.-, 565.-, 566.-, 567.-, 568.-, 569.-, 570.-, 571.-, 572.-, 573.-, 574.-, 575.-, 576.-, 577.-, 578.-, 579.-, 580.-, 581.-, 582.-, 583.-, 584.-, 585.-, 586.-, 587.-, 588.-, 589.-, 590.-, 591.-, 592.-, 593.-, 594.-, 595.-, 596.-, 597.-, 598.-, 599.-, 600.-, 601.-, 602.-, 603.-, 604.-, 605.-, 606.-, 607.-, 608.-, 609.-, 610.-, 611.-, 612.-, 613.-, 614.-, 615.-, 616.-, 617.-, 618.-, 619.-, 620.-, 621.-, 622.-, 623.-, 624.-, 625.-, 626.-, 627.-, 628.-, 629.-, 630.-, 631.-, 632.-, 633.-, 634.-, 635.-, 636.-, 637.-, 638.-, 639.-, 640.-, 641.-, 642.-, 643.-, 644.-, 645.-, 646.-, 647.-, 648.-, 649.-, 650.-, 651.-, 652.-, 653.-, 654.-, 655.-, 656.-, 657.-, 658.-, 659.-, 660.-, 661.-, 662.-, 663.-, 664.-, 665.-, 666.-, 667.-, 668.-, 669.-, 670.-, 671.-, 672.-, 673.-, 674.-, 675.-, 676.-, 677.-, 678.-, 679.-, 680.-, 681.-, 682.-, 683.-, 684.-, 685.-, 686.-, 687.-, 688.-, 689.-, 690.-, 691.-, 692.-, 693.-, 694.-, 695.-, 696.-, 697.-, 698.-, 699.-, 700.-, 701.-, 702.-, 703.-, 704.-, 705.-, 706.-, 707.-, 708.-, 709.-, 710.-, 711.-, 712.-, 713.-, 714.-, 715.-, 716.-, 717.-, 718.-, 719.-, 720.-, 721.-, 722.-, 723.-, 724.-, 725.-, 726.-, 727.-, 728.-, 729.-, 730.-, 731.-, 732.-, 733.-, 734.-, 735.-, 736.-, 737.-, 738.-, 739.-, 740.-, 741.-, 742.-, 743.-, 744.-, 745.-, 746.-, 747.-, 748.-, 749.-, 750.-, 751.-, 752.-, 753.-, 754.-, 755.-, 756.-, 757.-, 758.-, 759.-, 760.-, 761.-, 762.-, 763.-, 764.-, 765.-, 766.-, 767.-, 768.-, 769.-, 770.-, 771.-, 772.-, 773.-, 774.-, 775.-, 776.-, 777.-, 778.-, 779.-, 780.-, 781.-, 782.-, 783.-, 784.-, 785.-, 786.-, 787.-, 788.-, 789.-, 790.-, 791.-, 792.-, 793.-, 794.-, 795.-, 796.-, 797.-, 798.-, 799.-, 800.-, 801.-, 802.-, 803.-, 804.-, 805.-, 806.-, 807.-, 808.-, 809.-, 810.-, 811.-, 812.-, 813.-, 814.-, 815.-, 816.-, 817.-, 818.-, 819.-, 820.-, 821.-, 822.-, 823.-, 824.-, 825.-, 826.-, 827.-, 828.-, 829.-, 830.-, 831.-, 832.-, 833.-, 834.-, 835.-, 836.-, 837.-, 838.-, 839.-, 840.-, 841.-, 842.-, 843.-, 844.-, 845.-, 846.-, 847.-, 848.-, 849.-, 850.-, 851.-, 852.-, 853.-, 854.-, 855.-, 856.-, 857.-, 858.-, 859.-, 860.-, 861.-, 862.-, 863.-, 864.-, 865.-, 866.-, 867.-, 868.-, 869.-, 870.-, 871.-, 872.-, 873.-, 874.-, 875.-, 876.-, 877.-, 878.-, 879.-, 880.-, 881.-, 882.-, 883.-, 884.-, 885.-, 886.-, 887.-, 888.-, 889.-, 890.-, 891.-, 892.-, 893.-, 894.-, 895.-, 896.-, 897.-, 898.-, 899.-, 900.-, 901.-, 902.-, 903.-, 904.-, 905.-, 906.-, 907.-, 908.-, 909.-, 910.-, 911.-, 912.-, 913.-, 914.-, 915.-, 916.-, 917.-, 918.-, 919.-, 920.-, 921.-, 922.-, 923.-, 924.-, 925.-, 926.-, 927.-, 928.-, 929.-, 930.-, 931.-, 932.-, 933.-, 934.-, 935.-, 936.-, 937.-, 938.-, 939.-, 940.-, 941.-, 942.-, 943.-, 944.-, 945.-, 946.-, 947.-, 948.-, 949.-, 950.-, 951.-, 952.-, 953.-, 954.-, 955.-, 956.-, 957.-, 958.-, 959.-, 960.-, 961.-, 962.-, 963.-, 964.-, 965.-, 966.-, 967.-, 968.-, 969.-, 970.-, 971.-, 972.-, 973.-, 974.-, 975.-, 976.-, 977.-, 978.-, 979.-, 980.-, 981.-, 982.-, 983.-, 984.-, 985.-, 986.-, 987.-, 988.-, 989.-, 990.-, 991.-, 992.-, 993.-, 994.-, 995.-, 996.-, 997.-, 998.-, 999.-, 1000.-

Hordókat petroleumos, olajos, kátrányos, sziruposat, szeszest a legmagasabb áron minden mennyiségben készpénzilletés mellett veszünk úgy helyben, mint bármely vidéki vasút vagy hajóállomáshoz szállítva.
Hordóügynökök keresetnek.
Weisz Lipót és Társa olaj, gőpszir, kocsikénőcs nagykereskedők
Budapest, IX. ker., Hentás-utca 17. szám.
Interurbán Telefon: József 14-50. 6909

DERDIEDAS
Szappan... 3 K.
Krém... 3 K.
Puder... 3 K.
A német urinök eredeti háziszere a fedetlen testrészek ápolására és szépítésére. Becsületes, ártalmatlan német gyártmány. Kapható minden gyógyszerárban, drogeriarban és illatszertárban.
Magyarországi főraktár: Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 10. sz. 6917 Telefon: József 25-37.

Saját termésű, kitünő, tisztán kezelt magyarádi 6- és pecsenye **borok** úgy nagyobb mennyiségben, valamint palackokban kaphatók
Winter Adolf ügyvédnél Aradon, 6905 Deák Ferenc-utca 40. szám.

József főherczeg O Cs. és Kir. Fensége zöldesi gyümölcsösében termelt **alma** főképen arany parmen, továbbá Bismark, kormos, leánycsecs, zöldaranyepeti, Eper, Jenathán, Sikulai, Sovári, Baumann fajok. Megrendelhetők 6976
Körösvölgyi Palinkaraktár, Andrassy-tér 5. sz. — Telefon 651.

Leánynevelő-intézet (Internátus)
Uri leányok részére.
Condou zavelés. Magántanulók előkészítő tanfolyama. Zene és idegen nyelvek oktatása.
Székely Ilonka okl. tanítónő
Arad, József főherczeg-ut 19. Telefon 933. 1717

Vadgesztenyét minden mennyiségben **veszek.** 6985
Szücs Pál, Arad. Telefon 618.

ECETSAV Garantált 66% vegyileg tiszta, étkezési célokra prima **svéd** 800 grammos üvegekben 25 üveg ládánként, próba üveg 800 grammos ecet készítéséhez, küld utánvét mellett. Szállítási határidő 2-3 nap. **Beck Testvérek** Arad, Teleky-utca 15. szám. Saját ház. 5071

FOG- tömések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból. ::

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szájpádlás nélkül aranyból, platinából vagy porcellánból. ::

FOG- kövek eltávolítása, fogak fehérítése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása. ::

FOGHUZAS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban, nemkülönben Amerikában a leghíresebb fogspeciálstáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legtökéletesebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessek. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. Telefon 10-11. szám.

Apró hirdetések.

Levelezés.

Szolid
részére levél van a kiadóban. 5386

Pipi
kedden reggel küldj kocsit vasúthoz. Gyula. 5391

Imádott Anyukám!
Mindkét levelét megkaptam, — az első azonban későn. A másodikban jelezte a log rendben van. 5404

Virágot,
költészetet, zenét kedvelő, álmodozni szerető s álomba ringatni tudó, fiatal, vigkedélyű, feltétlenül csakis urileány vagy uriaszony tisztességes, komoly ismerettségét keresi unatkozó uriember. Teljes nevet, címet, személyi adatokat tartalmazó levelek „Aranykód” jellegre a kiadóhivatalba kéretnek. 5382

Oktatás.

Gimnázium,
reál és kereskedelmi iskolai tanulókat, lelkismeretesen tanít ellátás ellenében nagy gyakorlattal bíró tanítónő. Címeket a kiadóba kér. 5371

Keresk. szakoktatás.
(Felnőttek számára.) Általános gyakorlati kiképzés keresk. irodák részére Gyorsírás-, Gépírás-, Könyvitel-, levelezésben 4 havi tantolyamban. Díjtalan állásközvetítés. Az oktatás volt főkönyvelő vezetése alatt áll. Beiratkozás mindennap Lázár Vilmos-utca 2. 4930

Alkalmazást keres.

Állást keres
egy hadmentes, jóméjelenésű rőtös és rövidáru kereskedő segéd. Fizetési igénye 90 korona és teljes ellátás, vagy 300 korona fixsz. Cím Schwarz Gy. János, Magyarpécska. 5393

Úgyes irodistáné
nagy praxissal, délelőtti órára ajánlközik. Kivánatra referenciák. „Onálló” jelleg alatt a kiadóhivatalba. 5408

Házvezetőnőnek
ajánlközik középkorú urinő, ki minden házimunkát vállal, lehetőleg vidékre vagy pusztára. Inkább jobb bánásmódra, mint fizetésre reflektál. Cím a kiadóban. 5389

Fogtechnikus,
perfekt operatív, kaucuk- és arany-munkás, állást keres. Cím a kiadóban. 5372

Egy
vegyeskereskedő segéd állást keres. Szíves ajánlatot kér Codreán János, Alsósimánd. 5379

Középkorú
jó bizonyítványokkal bíró nő privát házakhoz ápolónőnek ajánlközik. Cím a kiadóhivatalban. 5357

Alkalmazást nyer.

Perlecc gépiró,
vagy gépirónő felvétetik Dr. Kertész Miksa ügyvédi irodájában. 5402

Megbízható,
tisztá, ügyes mindenes cseléd felvétetik azonnal. Nádor-utca 3. 5405

Jó házból való
német vagy magyar leány jó bizonyítványokkal egy nagyobb gyermekhez felvétetik. Minorita-épület, ajtó 3. 5401

Asztalos segéd,
vagy famunkás kerestetik láda készítésre. Andrányi pszegőgyár, Arad. 5406

Villanykerekűk,
kik lakásberendezések zsinórozását értik, azonnal felvételnek, legalább 6 havi munkaidőre. Ajánlatok a Makói Villamos-telep címére Makóra küldendők. 5328

Rőtös és rövidáru szakmában
járta kiszolgáló kisasszony felvétetik Kilyényi és Strasser cégnél, Arad. 5398

Egy tanuló
fizetéssel felvesz Oszwald asztalos, Szentpéter-tér 6. szám. 6373

Úgyes
kiszolgáló kisasszony, ki magyar és németül beszél, óras- és ékszerész üzletbe felvétetik. Cím a kiadóban. 5387

Boltápoló és kilitőlin
felvétetik Hanzs drogeriában. 5351

Irodai
gyakorlattal bíró, gyors- és gépírásban járta kisasszony, helybeli irodában alkalmazást nyer. Ajánlatok „Szorgalmas” jelleg alatt a kiadóba kéretnek. 5325

Jó erkölcsű mindenféle leány
gyermektelen házaspárhoz kerestetik. Meer festéküzlet, Andrássy-tér. 5387

Ingatlan.

Eladó egy emeletes ház,
még 1 évig adómentes, a Szabadság-tér közelében. Cím a kiadóhivatalban. 4010

Pargy Lajos-utca, 160. sz.
magánház, kedvező árban eladó. (vált Demeter-utca.) 5390

Földesmentes magánház
Mikes Kelemen-utca 32. sz. alatt eladó. 5283

Egy 7 szobás
modern magánház, nagy telekkel eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4535

Lakást keres.

2-3 szobás
modern lakást a belvárosban, esetleg konyha nélkül, lehetőleg fürdőszobával, keresek. Címeket a kiadóba kér. 5409

Butorozott szobákat
a belvárosban keresünk. Lakásnyilvántartási Iroda, Deák Ferenc-utca 8. Bejelentés díjtalan. Díjazás csak bérbeadás esetén. 4007

Keresek
november 1-re egy 2 szobás lakást konyhával a Petőfi-utcában, vagy annak közelében. Cím a kiadóhivatalban. 5381

Keresek
azonnalra, vagy november 1-re két szoba konyhából álló butorozott lakást. Címeket a kiadóba. 5332

Kiadó lakás.

Kiadó
egy, esetleg két utcai különbejárati butorozott szoba, előszobával Rákóczi-utca 22. sz. 5407

Elegánsan butorozott
utcai szoba különbejárattal, esetleg előszobával, villanyvilágítással kiadó. Simonyi-utca 2. sz. 5396

3 elegánsan butorozott
balkonos szoba, fürdőszoba, központi fűtés és liftszállítással, azonnal kiadó. Báró Bohus-palota, II. kapu, II. em. 5395

azonnal kiadó
egy szoba konyha butorral, vagy anélkül, Kossuth-utca 25. szám. 5384

Egy
4 és egy 2 szobás lakás hozzávaló melékhelyiségekkel november 1-re, két 2 szobás utcai pincelakás azonnalra kiadó. Hasszinger-utca 5. szám. 3116

Kiadó
egy két ablakos utcai, elegánsan butorozott szoba a város központjában azonnalra. Cím a kiadóban. 5264

Egy vagy két
butorozott szoba, azonnal kiadó. Lipót-utca 3/a. 5394

Butorozott utcai szoba kiadó
Förrey-utca 2. sz., Stern-ház. 5397

Kiadó
idősebb urinő részére butorozott szoba. Cím a kiadóhivatalban. 5341

Kiadó
műhelynek vagy raktárnak igen alkalmas 2 helyiség. Bővebbet Neuman Testvérek városi irodájában. 5049

Kiadó november 1 ére
Petőfi-utca 10. számú (a színház, gimnázium, városháza közelében) teljesen modern házban egy utcai 5 szobás II. emeleti lakás, felszerelve a legkényelmesebb melékhelyiségekkel. Bővebbet a házfelügyelőnél. 544

Vétel és eladás.

Vadászfégyver
2 csövű és 1 golyós fégyver. felszereléssel eladó. Flórián-utca 11., földszint. 5376

Eladók
asztalkocsik két és négy kerekű, benzínmotorok, fűfűk állványok, lakatos szerzők, gépek, Autogén hegesztő készülék, fűrészasztal, fűvók. Fácán-utca 6. szám. 5380

Prima ágytoll,
teljes kelengye, eladó. Vizontelárusítók kizárva. Cím a kiadóban. 4007

Teljesen
új cseresznyefaháló jutányos áron eladó. Ugyanott butortisztítás és javítás elfogadjatik. Kálmán János-utca 5. 5377

Egy
nagy állótkör és egy garcon szobaberendezés, jókarban levő kerestetik megvételre. Benjamin Juliak, Batthyány-utca 32/a. 5375

Patent gyermekszék,
jókarban levő, megvételre kerestetik. Kohn Lipótné, Kossuth-utca 88. 5383

Használt
gőzszalmasajtó, gyártmány megjelölésével megvételre kerestetik. Schiff György, Ujarad. 5370

Corbin
legjobb magvédőszer vételhez, Corbin legelőcső világitó anyag raktáron Kovács Sema Társaság Arad. 5392

Eladó éneklő hazári madarak
Flórián-utca 7. sz. (az udvarban.) 5389

Jókarban levő
zongora olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 5399

Wertheim-kassa
jó karban levő, megvételre kerestetik. Körösvölgyi Pálkarakaktár, L. oyd-palota. 5350

Előnkül
jó karban, megvételre kerestetik József főherceg-utca 18. sz. alatt, a házmesternél. 5323

Magolica tenyész koca,
süldők, 50 darab 9 hónaposak, eladók. Bővebbet Winter János, Weitzer János-utca 17. 5365

Fűstölt, vagy sózott szalonna és zsír
megvételre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 5352

Veszek
a legmagasabb árban uraktól levett férfi ruhát, mindenféle egyenruhát valamint használt butort. Vidékre is megyek. Bleier Iguácz, Boczkó-utca 1. 229

Használt boros hordók eladók.
Pankotai pincében 270 Htl. Nagyszalontai pincében 120 Htl. D-rabonként 700-800 literig. 1 darab borzavó gép és apró felszerelés. Értekezni lehet levélileg Elimann Lajos és Társa cég, Nagyszalonta. 5358

Baromfiész ellen
biztos szer egyedül kapható Wajdits gyógyszerárban, Ferenc-téri közközházzal szemben. Üvege 1 kor. 80 fillér, nagy üveg 3 kor. 2722

Kohn Márton
Szt. Pál-utca 2. Vesz és elad uraságoktól levett ruhákat és használt butorok vételre és eladásra. 5165

Új butorhitel!
Butorok a legjobb kivitelben kaphatók, hitelképes egyéneknek kölcsön. és részletfizetésre szállítók Garai Károly bel. cég rutorüzletében Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 391

Tábori dobozok,
levelező-lapok, levelek és papírunk nagyban és kicsinyben jutányos áron kaphatók Pichler Sándor papírkereskedésében és könyvnyomdájában Arad, Szabadság-tér 1. Telefon 308. 601

Különféle.

Melékoltatási terület
bérbeadó. Bővebb felvilágosítással szolgál a főhercegi uradalmi erdőhivatal, Honcztón. 5395

Vadászterület.
650 kath. jó területet, az Arad-tornyai utca mellett, bérbe ad Kriszán Sándor birtokos Arad, Lovarda-utca 1. 5400

Médiumokat
és különleges színpadi művésznöket nagy eredménnyel ingyen kiképez Stampfl Gusztáv, Mikes Kelemen-utca 24. 5339

Divatkozottmőt
3 mtr. kelméből is készit Fekete Arpad, Teleky-utca 2. 5384

Rézgáliczot
buzapácoláshoz
ajánl

Donáth Simon
Vécsey-utca 4. sz. 5378 Telefon 524.

Grosz J. és Tsa
magyarbányhegyesi seprőgyára

cirokkalászt

legmagasabb napi árak mellett vesz. Közvetítőknak métermázsánként 2 korona jutalék. — Ugyanott seprőkötő munkások

és varrók felvételnek. Szoba- és ruhaseprőket ismét-eladóknap napi ár mellett szállítunk. Termelőknak

1^a cirokvetőmagot ajánlunk. 5045

Zongora javítások

és hangolások
úgy helyben, mint
vidéken pontosan
eszközöltetnek.

Ehrbar Henrik
zongorahangoló
Arad, Batthyányi-utca 26.
Városi zeneiskola.